

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος
2009 - 2010

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION

500 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10017

This card is to be placed in the book when it is loaned out of the library. It is to be kept in the book until it is returned to the library.

DATE _____

LOANED TO _____

BY _____

FOR _____

RECEIVED _____

AT _____

ON _____

FOR _____

BY _____

AT _____

ON _____

FOR _____

BY _____

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	7
- Ιστορικό ίδρυσης και ανάπτυξης του Τμήματος	7
- Εκπαίδευση	7
- Προπτυχιακές Σπουδές	8
- Εκπαιδευτικές εκδρομές	9
- Μεταπτυχιακές Σπουδές	9
- Εργαστήρια	9
- Μουσεία	9
- Βιβλιοθήκη	10
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	13
- Υποχρεωτικά μαθήματα	14
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	15
- Συντομογραφίες	15
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	17
- Υποχρεωτικά μαθήματα	18
- Κατ' επιλογήν μαθήματα	19
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ	20
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	21
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	22

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 23

Α. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας 24

Β. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων 32

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης 36

Δ. Τομέας Λαογραφίας 44

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 49

Α. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας 50

Β. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων 58

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης 63

Δ. Τομέας Λαογραφίας 72

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ 79**

Τ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο

Το Πανεπιστήμιο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενο και εκπληρώνει την αποστολή του στο πλαίσιο του Συντάγματος.

Αποβλέπει στην παροχή ανώτατης παιδείας, την ουσιαστική κατάρτιση των φοιτητών, καθώς και στην προαγωγή των επιστημών.

Στο επίκεντρο της διδασκαλίας βρίσκεται τόσο η καλλιέργεια της θεωρητικής σκέψης και η απόκτηση των απαραίτητων επιστημονικών εφοδίων, που αποτελούν τις βασικές συνιστώσες για το διεθνές κύρος των χορηγουμένων Τίτλων Σπουδών και την επαγγελματική σταδιοδρομία αποφοίτων, όσο και η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, η οποία θα εμφορείται από κοινωνική ευαισθησία και δημοκρατικό ήθος.

Η λειτουργία του Πανεπιστημίου βασίζεται στη δημιουργική συνεργασία όλων των φορέων της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η δραστηριότητα του Πανεπιστημίου βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού και του σεβασμού των δικαιωμάτων του πολίτη.

Οι αποφάσεις στα θεσμοθετημένα όργανα του Πανεπιστημίου επιβάλλεται να λαμβάνονται με κριτήρια διαφάνειας και αξιοκρατίας.

Η γνώση ως κοινωνικό αγαθό, προκύπτει από την έρευνα που σέβεται τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον και διενεργείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Η έρευνα, ως το σύνολο των εργασιών που δημιουργούν γνώση, αποτελεί δικαίωμα που ασκείται σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας η οποία εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική διερεύνηση και διδασκαλία.

Η κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας στη διδασκαλία, την έρευνα, την έκφραση και την διακίνηση των ιδεών, καθορίζει το σκοπό του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

(Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Απόφαση αρ. 22444/B1, ΦΕΚ 310/10.3.05)

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ιδρύθηκε το 1964 ως παράρτημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β.Δ.735/1964, ΦΕΚ Α' 240) και από το 1970 αποτέλεσε αυτοτελές Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με δύο Σχολές: τη Φιλοσοφική και τη Φυσικομαθηματική (Ν.Δ. 746/1970, Α' 267).

Από το 1984 η Φιλοσοφική Σχολή κατατμήθηκε σε τρία Τμήματα τα οποία χορηγούν αντίστοιχα πτυχία:

Α. Φιλολογίας

Β. Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Γ. Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Η Σχολή λειτουργεί από το 1982 σύμφωνα με το Νόμο 1268/82.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας συγκροτείται από τέσσερις Τομείς:

Α. Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Β. Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων

Γ. Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Δ. Λαογραφίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει ως στόχο τη διδασκαλία της μεθοδολογίας για την επίλυση παλαιών και νέων επιστημονικών προβλημάτων, την καθοδήγηση στον εντοπισμό και την έρευνα των αρχαιικών πηγών, τον εξοπλισμό των φοιτητών με τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στις βασικές κατευθύνσεις των Ιστορικών και Αρχαιολογικών Σπουδών, καθώς και της Λαογραφίας. Οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στη Δημόσια και την Ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση, στην αρχαιολογική υπηρεσία, σε μουσεία και σε άλλους πολιτιστικούς φορείς, όπως επίσης και σε ερευνητικά κέντρα. Μπορούν επίσης να συνεχίσουν για μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαρκούν οχτώ εξάμηνα και οδηγούν στη λήψη Πτυχίου Κατεύθυνσης:

1. Ιστορικών Σπουδών 2. Αρχαιολογικών Σπουδών

Ο χρόνος εγγραφής των πρωτοετών ορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Παιδείας. Αφού γίνει η εγγραφή, ο φοιτητής παίρνει από τη Γραμματεία: την πανεπιστημιακή ταυτότητα, το δελτίο ειδικού εισιτηρίου και το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης.

Εκτός από τον αριθμό των εισαγομένων με τις Γενικές Εξετάσεις, εγγράφονται (σε ποσοστό που προσδιορίζει ο νόμος) ύστερα από ειδικές εξετάσεις και όσοι ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες: Έλληνες του εξωτερικού, παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό, Κύπριοι, αλλοδαποί, ομογενείς υπότροφοι, άτομα με ειδικές ανάγκες. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό). Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για τη διδασκαλία και 2-3 εβδομάδες για τις εξετάσεις. Κάθε εβδομαδιαίο τρίωρο μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει στις 10 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 10 Φεβρουαρίου και λήγει στις 20 Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, έτσι ώστε να συμπληρώνεται ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου διενεργούνται εξετάσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος οι φοιτητές που δήλωσαν και παρακολούθησαν τα αντίστοιχα μαθήματα. Το Σεπτέμβριο κάθε χρόνου διενεργούνται επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων.

Η βαθμολογία καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να οργανώσει γραπτές ή, κατά την κρίση του, και προφορικές εξετάσεις. Στη βαθμολογία μπορεί να συνυπολογιστεί και η εκπόνηση φροντιστηριακής εργασίας (πάλι κατά την κρίση του διδάσκοντα). Το πρόγραμμα διδασκαλίας, καθώς και εκείνο των εξετάσεων, καταρτίζεται από επιτροπή η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις προτάσεις των φοιτητών για μια σωστή κατανομή των ωρών διδασκαλίας και των εξετάσεων (π.χ. να μη συγκεντρώνονται τα μαθήματα στις αρχές της εβδομάδας, να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας ενός διδάσκοντος με τις ώρες άλλου, να μη συμπίπτουν τα μαθήματα κατά τις εξετάσεις, αλλά να υπάρχουν τα απαιτούμενα χρονικά διαστήματα κ.λπ.).

Στο προπτυχιακό πρόγραμμα συνυπάρχουν μαθήματα κορμού και μαθήματα ύλης (υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά), τα μαθήματα των ξένων γλωσσών (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) και τα μαθήματα που προσφέρονται από τα μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων.

Η εκπαίδευση συμπληρώνεται με σεμινάρια-συνέδρια, διαλέξεις Ελλήνων και ξένων επιστημόνων, εργασίες και ειδικά μαθήματα (σχέδιο-φωτογραφία). Παράλληλα οι φοιτητές συμμετέχουν σε ανασκαφές, επιτόπιες έρευνες, επισκέψεις σε μουσεία, σε ασκήσεις και μελέτες αρχαιικών συλλογών κλπ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ:

Στο πλαίσιο των μαθημάτων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές στις οποίες η συμμετοχή των φοιτητών είναι υποχρεωτική.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ:

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εντάσσονται δύο Τμήματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Master) και την απονομή διδακτορικού διπλώματος.

1. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μεσαιωνικών Σπουδών
2. Διατομεακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός»

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ:

Εργαστήριο Λαογραφίας (Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Προβιομηχανικής Τεχνολογίας (Τομέας Λαογραφίας) Τηλ.: 2651095113

Εργαστήριο Προφορικής Ιστορίας και Ιστοριών Ζωής (Τομέας Ιστορίας και Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Αρχαιολογίας (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας και Τέχνης)

Εργαστήριο με τεχνικό εξοπλισμό για αποτύπωση κειμένων στον τύπο Braille (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Εργαστήριο Πληροφορικής (για τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές) Τηλ.: 2651095156

ΜΟΥΣΕΙΑ:

Μουσείο Εκμαγείων και Αντιγράφων έργων της Αρχαίας Τέχνης.

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο (web:<http://folklore-museum.uoi.gr>)

Μουσείο Τυπογραφίας.

Στεγάζονται στην Πανεπιστημιούπολη, στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ :

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαθέτει πλούσια βιβλιοθήκη με μονογραφίες και συλλογικούς τόμους από την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία καθώς και περιοδικά σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Τα παραπάνω, μαζί με τις σειρές παλαιotypων και σπανίων εκδόσεων, που προέρχονται από δωρεές (Μητροπολίτη Κορυτσάς Ευλογίου Κουρίλα, Σοφίας Αντωνιάδου, Δημοκρατίας Ηλιάδου, Ευρυδικής Κοντολέοντος, Δημήτρη Λουλέ, Κωνσταντίνου Μέρτζιου, Δημητρίου Πετροπούλου, Χρήστου Πράτσικα, Ιωάννη Τσανάκα, Σεραφείμ Χαριτωνίδη κ.ά.) και αγορές, στεγάζονται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου όπου ολοκληρη η πανεπιστημιακή κοινότητα έχει ελεύθερη πρόσβαση (εκτός από τις ειδικές συλλογές, βλ. Εσωτερικό κανονισμό).

Στους οικείους Τομείς του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας στεγάζονται επίσης τα εξής Αρχεία:

α. Αρχείο ανασκαφών Ηπείρου «Σωτήρη Δάκαρη» (Τομέας Αρχαιολογίας).

β. Αρχεία Εφετείου και Υποθηκοφυλακείου Ιωαννίνων. Συμβολαιογραφικά έγγραφα, εκκλησιαστικά και μοναστηριακά αρχεία, αρχείο δημοτικού νοσοκομείου «ΕΛΠΙΣ» Αθηνών, οικογενειακά αρχεία καθώς και πλούσιο φωτογραφικό και άλλο έντυπο υλικό, όπως ημερολόγια, εφημερίδες ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων).

γ. Λαογραφικό Αρχείο με πρωτογενές, αδημοσίευτο χειρόγραφο υλικό από ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο και την Κύπρο (Τομέας Λαογραφίας).

δ. Αρχείο Εθνοτοπικών και Πολιτιστικών Συλλόγων (Τομέας Λαογραφίας).

ε. Μουσικολογικό Αρχείο (Τομέας Λαογραφίας).

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Πρόεδρος

2. Γενική Συνέλευση. Αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ, εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 50% και εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 15% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π., ΕΤΕΠ, όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

3. Διοικητικό Συμβούλιο. Αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αναπληρωτή πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π./Ε.Τ.Ε.Π., όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

4. Γραμματεία Τμήματος

Δέχεται τους φοιτητές για κάθε γραμματειακή υποστήριξη και παροχή πληροφοριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και διεκπεραιώνει τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Στεγάζεται στο μεταβατικό κτήριο της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και λειτουργεί καθημερινά. Δέχεται τους φοιτητές Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή από τις 10 π.μ. έως τις 1 μ.μ. (τηλ. 26510 97181, email: gramisar@cc.uoi.gr).

Πρυτανεία:

Πρύτανης, Ιωάννης Γεροθανάσης

Αντιπρυτάνεις, Γεώργιος Παπαγεωργίου, Σωτήρης Λουκάς, Δημήτρης Στεφάνου

Κοσμητεία:

Κοσμήτορας, Αθανάσιος Αγγέλου

Προεδρία Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας:

Πρόεδρος, Κατερίνη Λιάμπη

Αντιπρόεδρος, Ιωάννης Λώλος

Γραμματέας, Θεοδώρα Θεοχάρη

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Ιστορία – Γεωγραφία (63 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	9
Ρωμαϊκή Ιστορία	6
Βυζαντινή Ιστορία	9
Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	12
Βαλκανική Ιστορία	6
Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	9
Λογογραφία	9
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	63

β) Αρχαιολογία (18 δ.μ)

Προϊστορική Αρχαιολογία	3
Κλασική Αρχαιολογία	3
Βυζαντινή Αρχαιολογία	3
Ιστορία της Τέχνης	3
Και από τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα κατά την προτίμηση του φοιτητή	6
Σύνολο δ.μ	18

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (27 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία	3
Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	27

2. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (36 δ.μ)*

Α' ομάδα: Μαθήματα των Τομέων Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας, 15 Νεώτερης Ιστορίας και Λαογραφίας (Ιστορία, Επιγραφική, Λαογραφία)	
Β' ομάδα: Κλασική Φιλολογία (Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά), Νεοελληνική και Μεσαιωνική Φιλολογία, Γλωσσολογία	9
Γ' ομάδα:	
1. Αρχαιολογία (Φιλοσοφία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά από Φ.Π.Ψ.)	9
2. Μαθήματα άλλων Σχολών **	3
Σύνολο δ.μ.	36
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	156
Πρακτική Άσκηση ***	1

* Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα της Γ' ομάδας δεν μπορεί να παρακολουθήσει πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων.

** Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής.

*** Ζ', Θ' Εξάμηνο

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Επ. Υπ.	=	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
ΙΑ	=	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ιστ	=	Ιστορική Κατεύθυνση
Πτ	=	Επί πτυχίω
ΠΤΔΕ	=	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σ	=	Σεμινάριο
Υπ.	=	Υποχρεωτικό
Φ	=	Τμήμα Φιλολογίας
ΦΠΨ	=	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας
δ.μ.	=	διδασκτικές μονάδες

* Τα μαθήματα που έχουν αστερίσκο (*) δεν διδάσκονται για το αναφερόμενο εξάμηνο είτε λόγω εκπαιδευτικής ή άλλης μορφής άδειας του διδάσκοντος, είτε λόγω πρόσθετων διοικητικών καθηκόντων είτε λόγω διδασκαλίας σε μεταπτυχιακά σεμινάρια του Τμήματος.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS 60607

TEL. (312) 837-3000

FAX (312) 837-3000

INTERNET: <http://www.uchicago.edu>

CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

CHICAGO, ILLINOIS 60607

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Αρχαιολογία (63 δ.μ.)

Προϊστορική Αρχαιολογία	15
Κλασική Αρχαιολογία (ή Ρωμαϊκή)	18
Βυζαντινή Αρχαιολογία (ή Μεταβυζαντινή)	18
Ιστορία της Τέχνης	12
Σύνολο δ.μ.	63

β) Ιστορία – Λαογραφία (24 δ.μ.)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3
Ρωμαϊκή Ιστορία	3
Βυζαντινή Ιστορία	3
Νεώτερη Ελληνική Ιστορία	3
Ευρωπαϊκή Ιστορία	3
Βαλκανική Ιστορία	3
Λαογραφία	3
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ.	24

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (24 δ.μ.)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία ή Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ.	24

3. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (33 δ.μ.)*

<i>Α' ομάδα:</i> μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	12
<i>Β' ομάδα:</i> μαθήματα Κλασικής Φιλολογίας (Αρχαία ή Λατινικά)	6
<i>Γ' ομάδα:</i> μαθήματα Ιστορίας, Επιγραφικής, Λαογραφίας, Νεοελληνικής Φιλολογίας, Γλωσσολογίας και Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας, Παιδαγωγικών από το Τμήμα Φ.Π.Ψ.	12
<i>Μαθήματα άλλων Σχολών**</i>	3
Σύνολο δ.μ.	33
 Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	 12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	156

*Οι φοιτητές/ φοιτήτριες μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα Γ' ομάδας δεν μπορούν να παρακολουθήσουν πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων

** Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές
3. Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία
4. Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία
5. Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ιστορία
6. Εισαγωγή στη Λαογραφία
7. Αρχαία Ελληνικά
8. Ξένη Γλώσσα

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία
3. Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές
4. Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης Τέχνης
5. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία
6. Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
7. Λατινικά
8. Ξένη γλώσσα

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Βαλκανική Ιστορία
4. Ρωμαϊκή Ιστορία
5. Λαογραφία
6. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
7. Νεοελληνική Λογοτεχνία
8. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
3. Προϊστορική ή Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Βυζαντινή Ιστορία
3. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
4. Εισαγωγή στη Βυζαντινή
Λογοτεχνία
5. Επιγραφική
6. Ξένη Γλώσσα

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Νεότερη Ελληνική Ιστορία
3. Κλασική Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Β'
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παιδαγωγικά
2. Λαογραφία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
5. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
ή Μεσαιωνική Λογοτεχνία
6. Ιστορία της Τέχνης
7. Ξένη γλώσσα

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
5. Ιστορία Νεότερης Τέχνης
6. Επιγραφική
7. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Ιστορία της Τέχνης
5. Εισαγωγή στην Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
6. Επιλογή από ομάδα Β'

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Παιδαγωγικά
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Κλασική Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Γ'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
131	Ιστορία των θεσμών της Αρχαίας Σπάρτης	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Ε' (Υπ.), Φιλ.
118	Ο Πλούταρχος και η Σπάρτη	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
103	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΠΔ 407/'80	Α' (Υπ.)
142	Η ελληνική βασιλεία (από τα ομηρικά έπη έως και την ελληνιστική περίοδο)	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	1. ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
154*	Επιγραφές Ηπείρου	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ', (Επ. Υπ.)
153*	Όψεις του δημόσιου βίου μέσα από τις επιγραφές	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
	*Λόγω ετήσιας εκπαιδευτικής άδειας της κυρίας Β. Κοντορίνη η αναπλήρωση των μαθημάτων, στο χειμερινό εξάμηνο, θα γίνει από τους κ.κ. Ζ. Παπαστύλου και Ι. Τζαμτζή.		
ΙΡΩ	2. ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
172γ	Η περίοδος της Ηγεμονίας (27 π.Χ. – 235 μ.Χ.): γενική επισκόπηση	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Γ' (Υπ.)
200	Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας Επαφρόδιτος	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
273	Φραγκοκρατία	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
257	Κάστρα Πελοποννήσου	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
211	Η αυτοκρατορία της Νίκαιας (1204 - 1261)	Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε' (Υπ.), (Ιστ.)

269	Το «Προς τον ίδιον υιόν Ρωμανόν» του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογεννήτου ως ιστορική πηγή	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
201	Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές (Εκδρομή)	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Α' (Υπ.)
254	Βυζαντινή Νομισματική και Σφραγιστική	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
292	Εισαγωγή στις Ελληνοαραβικές Σπουδές	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
296	Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
273	Κράτος, Διοίκηση και Κοινωνία κατά την Ύστερη Βυζαντινή Περίοδο Α' (1081-1204)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε' (Υπ.), Φιλ.
208	Η Βυζαντινή Ιταλία (476 – 1071 μ.Χ.)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
313	Βαλκανική Ιστοριογραφία (19 ^{ος} – 20 ^{ος} αιώνες)	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Γ' (Υπ.)
314	Εκχριστιανισμός της Βαλκανικής Χερσονήσου	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
401	Εισαγωγή στην ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης (4 ^{ος} – 15 ^{ος} αι.)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Α' (Υπ.)

ΙΑΕ 131 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Το πολίτευμα της Σπάρτης. Η μεγάλη ρήτρα. Οι βασιλείς. Η γερουσία και οι έφοροι. Η απέλλα. Οι κοινωνικές ομάδες. Η διδασκαλία γίνεται με βάση τις πηγές και κυρίως την «Λακεδαιμονίων Πολιτεία» του Ξενοφώντος και το βίο του Πλούταρχου «Λυκούργος».

ΙΑΕ 118 Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΚΑΙ Η ΣΠΑΡΤΗ

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Στο σεμινάριο θα εξετασθούν και θα συζητηθούν θέματα που σχετίζονται τόσο με την πολιτική σκέψη και πρακτική της Αρχαίας Σπάρτης όσο και με κάποιες πολιτικές προσωπικότητες της. Πηγή μας θα αποτελέσει ο Πλούταρχος και ειδικότερα οι βίοι: (*Λυκούργος, Αγησίλαος, Λύσανδρος, Άγις και Κλεομένης*), καθώς και τα: *Αποφθέγματα Λακωνικά, Λακωνίων Αποφθέγματα και τα παλαιά των Λακεδαιμονίων επιτηδεύματα*.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε μικρό αριθμό φοιτητών. Οι φοιτητές θα πρέπει, πριν δηλώσουν το μάθημα, να έρθουν σε συνεννόηση με την διδάσκουσα.

ΙΑΕ 103 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΠΔ 407/'80)

Στο μάθημα εξετάζεται η πολιτική ιστορία της Ελλάδος από την κάθοδο των Πρωτοελλήνων μέχρι και το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Βασικούς άξονες θα αποτελέσουν, η επισκόπηση των χρονικών, αλλά και των θεματικών ενοτήτων (βαθμιαία διαμόρφωση και εξέλιξη των πολιτευμάτων, θεσμοί, κοινωνική και οικονομική διάρθρωση των πόλεων-κρατών). Παράλληλα θα παρουσιασθούν οι αρχαίες πηγές (φιλολογικές, επιγραφικές, νομισματικές) και θα συζητηθούν οι μέθοδοι προσέγγισης και αξιολόγησής τους.

ΙΑΕ 142 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η βασιλεία, η νόμιμη ισόβια αρχή ενός ανδρός (ή και περισσοτέρων). Οι προβληματισμοί θα επικεντρωθούν κατ' αρχήν στο κείμενο του Αριστοτέλη, σύμφωνα με τον οποίο η βασιλεία αντιδιαστέλλεται προς την δημοκρατία, την αριστοκρατία και την τυραννίδα, ενώ παράλληλα θα συζητηθούν τα είδη της βασιλείας, τα οποία παραθέτει και αναλύει.

Θα παρακολουθήσουμε επίσης την εξέλιξη της βασιλείας από την λεγόμενη ηρωική στην βασιλεία της Αθήνας και άλλων πόλεων/περιοχών, της Σπάρτης, της Ηπείρου, της Μακεδονίας σε σύγκριση με την βασιλεία των μη ελληνικών λαών της Ανατολής. Τέλος θα συζητηθεί η μεταστοιχείωση της ελληνικής βασιλείας στην ελληνιστική μοναρχία, η οποία διαμορφώθηκε μετά τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου, με τις αρχές, το εθιμοτυπικό και την ιδεολογία των ανατολικών λαών. (Εργασίες προαιρετικές).

ΕΠΙ 154* ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Επισκόπηση της ιστορίας της Ηπείρου από την προϊστορική περίοδο ως την κατάκτηση από τους Ρωμαίους. Μελέτη επιγραφών σχετικών με την Ιστορία, το δημόσιο και ιδιωτικό βίο της Ηπείρου από την εποχή της βασιλείας μέχρι και την αυτοκρατορική περίοδο. Μελέτη εκτύπων. (Οι επιγραφές αλλάζουν).

ΕΠΙ 153* ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΒΙΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Από το ευρύ φάσμα των σχετικών με το δημόσιο βίο επιγραφών επιλέγονται επιγραφές αναφερόμενες σε θεσμούς (επωνυμία, πρεσβείες, στρατό, φυλετικές και γενεαλογικές ομάδες) και στα αγωνιστικά πράγματα.

*Λόγω ετήσιας εκπαιδευτικής άδειας της κυρίας Β. Κοντορίνη η αναπλήρωση των μαθημάτων, στο χειμερινό εξάμηνο, θα γίνει από τους κ.κ. Ζ. Παπαστύλου και Ι. Τζαμτζή.

ΙΡΩ 172γ Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ (27 π.Χ.-235 μ.Χ.): ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

(Ι.ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Ο Αύγουστος και η μετάβαση από την *Respublica* στην Ηγεμονία. Εσωτερική και εξωτερική πολιτική των τεσσάρων δυναστειών: Ιουλιο-Κλαυδιανών, Φλαβίων, Αντωνίνων και Σεβήρων. Κοινωνική και οικονομική διαστρωμάτωση του πληθυσμού της αυτοκρατορίας.

ΙΡΩ 200 ΛΕΥΚΙΟΣ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΣΥΛΛΑΣ ΕΠΑΦΡΟΔΙΤΟΣ

(Ι.ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Η στρατιωτική και πολιτική σταδιοδρομία του Σύλλα. Η δικτατορία του και οι προγραφές. Οι θεσμικές επιλογές και μεταρρυθμίσεις του.

Σεμιναριακό μάθημα με εκπόνηση γραπτής εργασίας. Η συμμετοχή σε αυτό των φοιτητών γίνεται μετά από συνεννόηση με τον διδάσκοντα, καθότι απαιτείται τουλάχιστον στοιχειώδης κατανόηση της Λατινικής γλώσσας και πολύ καλή έως άριστη γνώση μιας από τις παρακάτω σύγχρονες γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά.

IBY 273 ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Φράγκους. Οι Έλληνες υπό τη Φραγκική κυριαρχία. Λατινική εκκλησία. Ορθόδοξος κλήρος.

IBY 257 ΚΑΣΤΡΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Κάστρα μέσης και ύστερης Βυζαντινής περιόδου. Ιστορία, τοπογραφία, περιγραφή, κάστρα πόλεως, καθαρά φρούρια. Θέση κοντά σε δρόμους. Σχέση με το εδαφικό ανάγλυφο.

IBY 211 Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ (1204-1261)

(Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο μάθημα γίνεται μια συστηματική και σε βάθος μελέτη της περιόδου 1204-1261. Εξετάζεται το μεγάλο θέμα της Δ' Σταυροφορίας και οι συνέπειές της στον βυζαντινό κόσμο. Μελετάται η σύσταση και η εξάπλωση της Αυτοκρατορίας της Νίκαιας μέχρι την ανακατάληψη της Κωνσταντινουπόλεως το 1261. Εξετάζονται οι θεσμοί, η κοινωνία, η παιδεία και η εκκλησία την περίοδο αυτή.

Ως Φροντιστήριο στο μάθημα γίνεται μελέτη και ιστορική ανάλυση κειμένων των ιστορικών Νικήτα Χωνιάτη, Γεωργίου Ακροπολίτη, Γεωργίου Παχυμέρη και του χρονογράφου Θεοδώρου Σκουταριώτη.

IBY 269 ΤΟ «ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΥΙΟΝ ΡΩΜΑΝΟΝ» ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ζ' ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΗΓΗ

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Το «Προς τον ίδιον υιόν Ρωμανόν» αποτελεί ένα από τα πιο γοητευτικά έργα της Βυζαντινής ιστορικής γραμματείας, καθώς περιγράφει τις γνώσεις των Βυζαντινών για τους γείτονές τους. Μέσω της εκπόνησης εργασιών, και της εξέτασης κειμένων κατά την διεξαγωγή του μαθήματος, θα επιχειρήσουμε ανάλυση και κατανόηση των πληροφοριών που δίνονται, ή και αυτών που

αποσιωπούνται. Το μάθημα έχει μορφή σεμιναρίου, και απευθύνεται, τόσο σε προπτυχιακούς, όσο και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές.

IBY 201 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Γενική βιβλιογραφική ενημέρωση, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές σειρές και εκδόσεις. Ιστορικό πλαίσιο της Βυζαντινής Ιστορίας. Πηγές. Η μετάβαση από την ύστερη Αρχαιότητα στους Βυζαντινούς χρόνους. Παρουσίαση των πολιτικών και πολιτειακών θεσμών. Βασικά στοιχεία διοικητικής οργάνωσης του Βυζαντίου. Ο ρόλος του χριστιανισμού. Επιδράσεις και σχέσεις με άλλους λαούς. Προβλέπεται εκτός ημερών μαθημάτων επίσκεψη στο Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων και εκδρομή στην Άρτα και στη Νικόπολη.

IBY 254 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΗ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Η Βυζαντινή Νομισματική και Σφραγιστική ως κλάδος των Βυζαντινών Σπουδών. Γλικά κατασκευής νομισμάτων και σφραγίδων. Τα νομίσματα και οι σφραγίδες ως ιστορική πηγή και η σημασία τους στην έρευνα της Βυζαντινής κοινωνίας και οικονομίας. Η Νομισματική και η Σφραγιστική ως επιστήμη: μεθοδολογία έρευνας. Κυκλοφορία νομισμάτων και σφραγίδων. Νομισματοκοπεία.

IBY 292 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟΑΡΑΒΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Εισαγωγικές παρατηρήσεις – ορισμοί. Κέντρα ερεύνης - Ινστιτούτα. Εγκυκλοπαίδειες, εγχειρίδια, συλλογές κειμένων και επιστημονικά περιοδικά. Εργαλεία έρευνας και πηγές. Τομείς και πεδία ειδίκευσης. Παρελθόν, παρόν και μέλλον των ελληνοαραβικών σπουδών.

IBY 297 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΑΒΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο μάθημα θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Το ιστορικό πλαίσιο της μετάφρασης έργων της ελληνικής γραμματείας στα Αραβικά· λόγοι και παράγοντες που συνετέλεσαν στην ενασχόληση των Αράβων με έργα της ελληνικής διανόησης· η δημιουργία του μεταφραστικού κινήματος· πάτρωνες και μεταφραστικές περίοδοι· ομαδοποιήσεις των μεταφράσεων και η τεχνική τους· η σημασία και η επίδραση της ελληνικής διανόησης στην Ισλαμική σκέψη, καθώς και στη διαμόρφωση των επιστημών στην αραβική γλώσσα· παραδείγματα από έργα αραβόφωνων μουσουλμάνων στοχαστών.

IBY 273 ΚΡΑΤΟΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ Α' (1081 - 1204)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο μάθημα θα εξεταστεί η κρατική οργάνωση και η διοίκηση (κεντρική και επαρχιακή) του βυζαντινού κράτους κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο. Θα παρουσιαστούν ο ρόλος της εκκλησίας ως πολιτικού παράγοντα κατά την αυτοκρατορική εκλογή, η καθιέρωση νέας τιτλοφορίας και νέων κριτηρίων στη διαμόρφωση της ανώτερης τάξης από τον Αλέξιο Α' Κομνηνό. Ο στρατός, η εμπορική ναυτιλία, η κοινωνική διαστρωμάτωση, οι πόλεις και ο πληθυσμός τους, η εικόνα των εγκατεστημένων στην αυτοκρατορία Δυτικών είναι μερικά ακόμα από τα θέματα που θα μελετηθούν. Θα γίνει αναφορά και σε πολιτικά γεγονότα της περιόδου μέσω της μελέτης σχετικών πηγών.

IBY 208 Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΤΑΛΙΑ (476 - 1071 μ.Χ.)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο σεμινάριο θα παρουσιαστούν οι σχέσεις των Οστρογόθων, κυρίων της Ιταλίας από τα τέλη του 5^{ου} αιώνα, με το βυζαντινό αυτοκράτορα, η κατάκτηση της Ιταλίας από τον Ιουστινιανό, ο ρόλος της παπικής εκκλησίας ανάμεσα στους Λογγοβάρδους και το Βυζάντιο. Θα μελετηθούν ακόμα οι πολιτικές επιδιώξεις της παποσύνης και οι σχέσεις της με τους Φράγκους, καθώς και οι συναλλαγές των τελευταίων με τους Βυζαντινούς στα πλαίσια της απειλής των Αράβων που στο πρώτο μισό του 9^{ου} αιώνα εδραιώνονται στη Σικελία, για να αποβιβάστούν στη συνέχεια στην Ιταλία. Θα παρακολουθήσουμε την τύχη της βυζαντινής Ιταλίας μέχρι το τέλος της, το 1071, όταν το Μπάρι καταλήφθηκε από τους Νορμανδούς.

IBA 313 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (19^{ος}-20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Μέσα από κείμενα βαλκάνιων ιστοριών, διερευνώνται τα κυριότερα ζητήματα που αφορούν την παραγωγή της ιστορικής γνώσης ενόψει της δημιουργίας του εθνικού κράτους και στο πλαίσιο των κρατικών θεσμών, την επαγγελματικοποίηση του ιστορικού και στην κοινωνική λειτουργία της Ιστορίας ως συστατικού του πολιτικού λόγου, κατά το πρότυπο των ιστοριογραφιών των ευρωπαϊκών εθνικών κρατών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται α) στην ανάδειξη του (εθνικού) μεσαιωνικού παρελθόντος, β) στη θεσμοθέτηση της Μεσαιωνικής ιστορίας ως ιδιαίτερου αντικειμένου έρευνας και διδασκαλίας και γ) στη διάχυσή της σε ευρύτερα στρώματα μέσω σχολικών εγχειριδίων, ιστορικών μονογραφιών, ημερήσιου/ περιοδικού τύπου, εθνικών εορτών κ.λπ.

ΙΒΑ 314 ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Ο εκχριστιανισμός της Βαλκανικής χερσονήσου και η συγκρότηση μιας Ορθοδοξίας ανατολικού τύπου εξετάζεται ως σύνθετη ιστορική διαδικασία που σχετίζεται με κοινωνικο-πολιτικές αλλαγές του Ρωμαϊκού κόσμου. Αυτό το ιστορικό φαινόμενο, που διακόπηκε από τις Αβαρσο-σλαβικές/ Βουλγαρικές επιδρομές και εγκαταστάσεις του 5^{ου}-6^{ου} αιώνα, εξετάζεται μέσα από ιστορικές πηγές και αρχαιολογικά κατάλοιπα, στις πόλεις και στην αγροτική τους ενδοχώρα, καθώς και μέσα από λαϊκές παραδόσεις.

ΙΕΠ 401 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΔΥΣΗΣ (4^{ος}-15^{ος} αι.)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα αυτό αποτελεί μία σύντομη ανασκόπηση της ιστορικής και πολιτισμικής εξέλιξης στη δυτική Ευρώπη κατά τη διάρκεια της μεσαιωνικής περιόδου. Θα εξετάσουμε τις επιπτώσεις της εγκατάστασης των γερμανικών φύλων στα ρωμαϊκά εδάφη, την άνοδο της παποσύνης, τις περιφερειακές περιοχές όπως η Αγγλία και η Ιβηρική, την ύπαρξη δύο αυτοκρατοριών, τις Σταυροφορίες, και τις εξελίξεις στο μοναστικό, πολιτιστικό και οικονομικό τομέα.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ *

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜ.
ΙΝΕ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
379	Ιστορική δημογραφία του ελληνικού χώρου (15ος-19ος αι.)	Κ. ΚΟΜΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
*	Οθωμανική ιστορία	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	
369*	Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας, 1909-1940	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
393	Ιστορία του ελληνικού κράτους: κοινωνία, οικονομία, πολιτική 1830-1920	Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
401*	Κατοχή-Αντίσταση-Εμφύλιος Πόλεμος: Ελληνική Ιστορία, 1941-1949	Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
446	Νεότερη Ευρωπαϊκή ιστορία, 16ος-19ος αι.	Α. ΜΑΧΑΪΡΑ	Γ' (Υπ.)
429	Η περίοδος του ιμπεριαλισμού και της αποικιοκρατίας	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ, ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
430	Προβλήματα και απόψεις γύρω από τις επαναστάσεις τον 19ο αι.	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

▪ Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

* Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

INE 379 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (15ος -19ος αι.)

(Κ. ΚΟΜΗΣ)

Πηγές και μεθοδολογία ιστορικής δημογραφίας: απογραφές, υπομνήματα, περιηγητικά κείμενα, ληξιαρχικά βιβλία, οικιακό δίκτυο, ύψος και διασπορά του πληθυσμού στο χώρο. Παράγοντες μεταβολής του πληθυσμού: επιδημίες, λιμοί, πόλεμοι, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, μετανάστευση. Επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά: σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία, γαμηλιότητα, γεννητικότητα, θνησιμότητα.

INE 369* ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, 1909-1940

(Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Εξετάζονται οι πολιτικές αλλαγές, οι γεωπολιτικές ανακατατάξεις, οι οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις που συντέλεσαν στη δημιουργία του σύγχρονου ελληνικού κράτους από το κίνημα στο Γουδί (1909) ως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικότερα στο επίπεδο της πολιτικής εξετάζονται: Η άνοδος του Βενιζελικού κινήματος και η δημιουργία του αστικού κράτους (1911-1914). Οι Βαλκανικοί πόλεμοι και η προσάρτηση των Νέων Χωρών. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Εθνικός Διχασμός. Η Μικρασιατική Εκστρατεία. Η περίοδος της αβασίλευτης δημοκρατίας (1924-1935) και οι αυταρχικές εκτροπές του πολιτεύματος (στρατιωτικά κινήματα, Δικτατορία Παγκάλου, 1925-1926 και Δικτατορία Μεταξά, 1936-1940). Αναλύονται επίσης οι οικονομικοί και κοινωνικοί μετασχηματισμοί, οι οποίοι αποτελούν το αναγκαίο πλαίσιο για την κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών συγκρούσεων της περιόδου: το αγροτικό ζήτημα, η εκβιομηχάνιση, η οικονομική πολιτική, η εγκατάσταση των προσφύγων, η συγκρότηση της εργατικής τάξης.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

INE 393 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ, 1830-1920

(Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ερμηνεία της διάρθρωσης και εξέλιξης του ελληνικού κράτους από την ίδρυσή του ως τον πρώιμο 20^ο αιώνα. Ο όρος κράτος θα χρησιμοποιηθεί ως ένα κέντρο εστίασης ώστε να αναλυθούν οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές και πολιτικές σταθερές και μεταβαλλόμενες δομές της ελληνικής πραγματικότητας. Θα μας απασχολήσουν θέματα όπως η

Ναυτιλία, η Διασπορά, τα Κράτη (1750-1950), το Εθνικό Κράτος, η Εθνική Οικονομία και η Εθνική Πολιτική (1827-1863), το Κράτος, η Κοινωνία, η Οικονομία (1857-1890), Κράτος και Κοινωνικές Ιεραρχίες (1830-1955).

Επειδή ο ιστορικός χρόνος στους διάφορους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής δεν είναι ο ίδιος, τα χρονολογικά όρια (1830-1920) δεν μπορούν να είναι αυστηρά και αδιαπέραστα, αλλά θα προκύπτουν από τα, προς μελέτη, φαινόμενα.

Τέλος, στο μάθημα, θα επιχειρείται η σύγκριση της ελληνικής κοινωνίας με τις δυτικοευρωπαϊκές και τις βαλκανικές, όπου αυτό είναι δυνατό.

ΙΝΕ 401* ΚΑΤΟΧΗ-ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ-ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, 1941-1949

(Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ)

Μετά από μια εισαγωγική διερεύνηση των προβλημάτων περιοδολόγησης και ερμηνείας που παρουσιάζει η ελληνική ιστορία της δεκαετίας του '40, αναλυτικά εξετάζονται οι ακόλουθες ενότητες: Η ελληνική κοινωνία και οικονομία στη δεκαετία του '30. Ο πόλεμος και η τριπλή κατοχή: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις. Η Αντίσταση: αίτια, οργανώσεις, στόχοι, συγκρούσεις. Η απελευθέρωση, οι Βρετανοί και τα Δεκεμβριανά. Από τη Συμφωνία της Βάρκιζας ως τις εκλογές και το δημοψήφισμα του 1946. Οι αστικές δυνάμεις, 1946-1947. ΗΠΙΑ, ΕΣΣΔ, Βρετανία, Γιουγκοσλαβία, 1946-1947. Το ΚΚΕ, 1946-1947. Η γενίκευση του εμφυλίου, 1947. Οι λεπτές εσωτερικές και εξωτερικές ισορροπίες του 1948. Η ήττα του ΔΣΕ και η λήξη του εμφυλίου. Οι συνέπειες του εμφυλίου.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΙΕΠ 446 ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, 16^{ος} – 19^{ος} αι.

(Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Το μάθημα οργανώνεται ως συνέχεια της μεσαιωνικής ιστορίας της Δύσης που οι φοιτητές διδάσκονται κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους. Πρόκειται για μια επισκόπηση της ευρωπαϊκής ιστορίας από τους πρώιμους νεότερους χρόνους μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Εξετάζονται οι εξελίξεις που σηματοδότησαν οι Ανακαλύψεις και η Μεταρρύθμιση, οι επιβιώσεις των μεσαιωνικών προτύπων διακυβέρνησης και οι αλληπάλληλες δυναστικές διαμάχες, η δημιουργία των εννοιών της ευρωπαϊκής ισορροπίας και της πολιτικής του ρεαλισμού στις διεθνείς σχέσεις. Αναφερόμαστε στην ευρωπαϊκή απολυταρχία και τα πρώτα βήματα του κοινοβουλευτισμού στην Αγγλία, στην ευρωπαϊκή

επέκταση και τις απαρχές της βρετανικής ηγεμονίας, στο τέλος του Παλαιού Καθεστώτος και τη γαλλική Επανάσταση, στην επιστημονική επανάσταση και το Διαφωτισμό.

ΙΕΠ 429 Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ - ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Στο συγκεκριμένο μάθημα αρχικά γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην αποικιακή εξάπλωση της Ευρώπης στον κόσμο από το 16^ο αιώνα ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Η ισπανική και πορτογαλική εξάπλωση και η παρακμή τους, το ολλανδικό παράδειγμα, η ανάδυση νέων δυνάμεων και οι μορφές του αποικιακού ανταγωνισμού. Βασικό κορμό του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση των αποικιακών πολιτικών της Βρετανίας και της Γαλλίας κατά το 19^ο αιώνα, η ανάδυση νέων αποικιακών χωρών (Γερμανία, Ιταλία, ΗΠΑ, Ιαπωνία) καθώς και οι τρόποι αποικιακής εξάπλωσης που η κάθε χώρα εφάρμοσε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πολιτισμικές διαστάσεις του φαινομένου. Χρονολογικό όριο της εξέτασης είναι ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και η άνοδος του αντιαποικιακού μεταπολεμικού ρεύματος.

ΙΕΠ 430 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟ 19^ο ΑΙΩΝΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Οι ιδέες της γαλλικής Επανάστασης και η επίδρασή τους στις επαναστάσεις του 19^{ου} αι. Η «επανάσταση» στην Αγγλία (βιομηχανική), στο Βέλγιο, στην Πολωνία, στο Παρίσι, στη Λατινική Αμερική. Η κατάσταση στην Ευρώπη πριν από την περίοδο των επαναστατικών κινημάτων. Οι τύποι των επαναστάσεων. Η έννοια της εθνότητας και τα εθνικά κινήματα. Ανάλυση των απόψεων και των θεωριών για τις επαναστάσεις που έγιναν και γι' αυτές που δεν έγιναν. Συνέπειες των επαναστάσεων διεθνώς. Οι σοσιαλιστικές ιδέες και η επίδρασή τους στην ευρωπαϊκή κοινωνία της εποχής.

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
501	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Πολιτισμοί προϊστορικού Αιγαίου από την Εποχή του Λίθου ως το τέλος της Εποχής του Χαλκού	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ Γ. ΛΩΛΟΣ	Α' (Υ)
505	Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά την 2 ^η χιλιετία π.Χ.	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Γ' (Υ)
512	Η Αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
528	Ο πολιτισμός του Βορειοανατολικού Αιγαίου κατά την 3 ^η χιλιετία π.Χ.	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
583*	Αττική Προϊστορία (από τη Νεολιθική μέχρι το τέλος της Χαλκοκρατίας)	Γ. ΛΩΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
601	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία και Τέχνη (1100-31 π.Χ.)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	Α' (Υ) Α' +Β' τμήμα
605	Γεωμετρική και Αρχαϊκή Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Γ' (Υ)
688	Μεταλλοτεχνία	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
651*	Ελληνιστική Τέχνη	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
680*	Οικισμοί και Πόλεις στην αρχαία Ελλάδα	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
626	Αρχιτεκτονικά γλυπτά της αρχαϊκής περιόδου	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
684	Ταφικά μνημεία	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ', ΠΤ + Φιλολογίας (Επ.Υπ.)

682	Πλαστική	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
686	Κεραμική-Αγγειογραφία (Γενική Επισκόπηση	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
703	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή αρχιτεκτονική	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Γ' (Υ)
743*	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες 15 ^{ος} - 16 ^{ος} αι.	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
739	Βυζαντινές φορητές εικόνες Ι (6 ^{ος} -11 ^{ος} αι.)	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
724	Μνημειακή ζωγραφική υστεροβυ- ζαντινής περιόδου 13 ^{ος} -15 ^{ος} αι.	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
716	Βυζαντινή Μικροτεχνία	Α. ΜΑΝΤΑΣ	Ε', Ζ', (Επ.Υπ.)
750	Βυζαντινά εικονογραφημένα χειρόγραφα (γενική επισκόπηση)	Α. ΜΑΝΤΑΣ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
ΙΝΤ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
816	Η Ευρωπαϊκή τέχνη από την Πρώιμη Αναγέννηση έως και το Ροκοκό (15 ^{ος} - 18 ^{ος} αι.)	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Γ' (Υ)
813	Θέματα από την Ευρωπαϊκή τέχνη 2: Το ζωγραφικό και το θεωρητικό έργο του Λεονάρντο ντα Βίντσι	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)
*	Ιστορία της Τέχνης	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	Ε', Ζ' (Επ.Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδασχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

* Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 501 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ-Γ. ΛΩΛΟΣ)

Παρακολουθείται η εξέλιξη της Προϊστορικής Αρχαιολογίας ως ιδιαίτερου κλάδου. Αναλύονται βασικά θέματα, όπως η ορολογία, η μεθοδολογία, οι τεχνικές, τα συστήματα και οι μέθοδοι χρονολόγησης αρχαιολογικών στρωμάτων και ευρημάτων, που χρησιμοποιούνται στην Προϊστορική δραστηριότητα και της διαδοχής των πολιτισμών στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στον Αιγαϊακό χώρο κατά την Εποχή του Λίθου και κατά την Εποχή του Χαλκού (μέχρι το 1100 π.Χ. περίπου).

ΑΠΡ 505 ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 2^η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Στο μάθημα γίνεται επισκόπηση των ανακτορικών πολιτισμών (Παλαιοανακτορικού, Νεοανακτορικού, Μυκηναϊκού) του Αιγαϊακού χώρου, με αναφορές στις σχέσεις με τους άλλους πολιτισμούς και στις ευρύτερες εξελίξεις στην Μεσόγειο κατά την 2^η χιλιετία π.Χ.

ΑΠΡ 512 Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Το μάθημα επικεντρώνεται στα αρχαιολογικά σε μικρότερο βαθμό, ανθρωπολογικά δεδομένα και προβλήματα που αφορούν στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών, από τους Αυστραλοπιθήκους (4-5 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα) μέχρι την εμφάνιση και εξάπλωση των ανατομικά σύγχρονων ανθρώπων τα τελευταία 100.000 χρόνια.

ΑΠΡ 528 Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 3^η ΧΙΛΙΕΤΙΑ π.Χ.

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό του Βορειοανατολικού Αιγαίου, παράλιου-μεσογειακού (Τροία, Τρωάδα, παράλια ζώνη Μικράς Ασίας) και νησιωτικού (Ιμβρος, Λήμνος, Λέσβος, Σάμος) κατά την 3^η χιλιετία π.Χ. Την περίοδο αυτή αναπτύσσονται οικιστικά κέντρα πρωτο-αστικού

χαρακτήρα και σημειώνονται σημαντικά βήματα στην τέχνη και την τεχνολογία, με άξονα τη διακίνηση και την επεξεργασία των μετάλλων. Η πορεία αυτή προς τον εξαστισμό και τη δημιουργία "πόλεων" εξετάζεται συγκριτικά με τα δεδομένα των σύγχρονων κοινωνιών της ηπειρωτικής Ελλάδας, των Κυκλάδων και του νότιου Αιγαίου.

ΑΠΡ 583* ΑΤΤΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ (ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΟΚΡΑΤΙΑΣ) (Γ. ΛΩΛΟΣ).

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται το προϊστορικό υπόβαθρο του λαμπρού πολιτισμού των ιστορικών χρόνων στην κεντρικότερη περιοχή του Ελληνικού κόσμου, την Αττική. Γίνεται επισκόπηση και συγκριτική εξέταση των αρχαιολογικών δεδομένων από ανασκαφές σε σπήλαια, οικισμούς και νεκροταφεία, που αφορούν στην εξέλιξη του πολιτισμού στην περιοχή των Αθηνών και στις άλλες περιοχές της Αττικής κατά την Νεολιθική Εποχή και κατά την Πρώιμη, Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού, μέχρι τους Σκοτεινούς Αιώνες.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 601 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (1100 - 31 π.Χ.) (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει μια εισαγωγική περιγραφή των σημαντικότερων τομέων της Κλασικής Αρχαιολογίας με βάση τα γενικώς αποδεκτά δεδομένα και πορίσματα της έρευνας. Μετά από εισαγωγικές αναφορές για το πλαίσιο της Κλασικής Αρχαιολογίας εξετάζονται τα αντιπροσωπευτικά έργα της τέχνης σε όλες τις εκφάνσεις της : της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της κεραμικής και της μεταλλοτεχνίας. Με την παρουσίαση, την ανάλυση και την ερμηνεία του κάθε τύπου μνημείου διαγράφεται η εξελικτική πορεία της τέχνης και σκιαγραφείται η γενική εικόνα της Γεωμετρικής, της Αρχαϊκής, της Κλασικής και της Ελληνιστικής Εποχής.

ΑΚΛ 605 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ) (Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρακολουθήσει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής τέχνης στους πρώτους αιώνες των ιστορικών χρόνων που οριοθετούνται από το 1050 π.Χ. έως το 480 π.Χ. και είναι γνωστή στην έρευνα ως Γεωμετρική και Αρχαϊκή Περίοδος.

Η θεώρηση της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Τέχνης γίνεται μέσα από τις τρεις βασικές κατηγορίες μνημείων, την αγγειογραφία, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Επισημαίνονται τα

ουσιαστικά χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας μνημείων και κάθε έργου των δημιουργών της ώστε να καταστεί σαφής η εικόνα της εξελικτικής πορείας της τέχνης των Γεωμετρικών και Αρχαϊκών χρόνων. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια η θεώρηση της τέχνης να δοθεί μέσα από τις ειδικές ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που σφραγίζουν τη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή Περίοδο.

ΑΚΛ 688 ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΑ

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Τεχνογνωσία των μετάλλων. Μέθοδοι κατασκευής μεταλλικών αντικειμένων από χαλκό, σίδηρο και άργυρο. Κατηγορίες έργων (σκεύη, όπλα, κοσμήματα, αντικείμενα καλλωπισμού κ.ά.).

ΑΚΛ 651* ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Θίγονται προβλήματα της έρευνας. Διαγράφονται τα στάδια εξέλιξης και οι βασικοί χαρακτήρες της τέχνης των ελληνιστικών χρόνων. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά έργα γλυπτικής, κεραμικής, αγγειογραφίας, αρχιτεκτονικής, πολεοδομίας με στόχο την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της τέχνης κάθε περιόδου (πρώιμη- μέση- ύστερη ελληνιστική).

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΑΚΛ 680* ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Από τους οικισμούς των Σκοτεινών χρόνων στην αρχαία ελληνική πόλη-κράτος και τους μετασχηματισμούς της. Με χαρακτηριστικά παραδείγματα διαγράφεται η εξέλιξη από την εν δυνάμει ανάπτυξη των οικισμών της υστερογεωμετρικής και αρχαϊκής περιόδου στον κανονικό σχεδιασμό των πόλεων των κλασικών χρόνων (ιπποδάμειο σύστημα) έως το σχηματισμό των μεγαλουπόλεων των ελληνιστικών χρόνων.

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΑΚΛ 626 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Τεχνοτροπική εξέταση και εικονογραφική ανάλυση των γλυπτικών συνθέσεων που απεικονίζονται στο γλυπτό διάκοσμο ναών και ναόσχημων οικοδομημάτων των αρχαϊκών χρόνων. Ανάλυση των κοινωνικών, πολιτικών και πνευματικών συνθηκών που οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης παράστασης - αφήγησης και προτεινόμενες ερμηνείες.

ΑΚΛ 684 ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΪΜΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Εξετάζεται η μορφή των τάφων και των υπέργειων ταφικών μνημείων και σημάτων από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους ως και την κλασική περίοδο. Συνεξετάζονται οι γραπτές μαρτυρίες και τα αρχαιολογικά κατάλοιπα που μαρτυρούν για τα τελετουργικά ταφικά έθιμα και τις κοινωνικές συνθήκες που τα δημιούργησαν.

ΑΚΛ 682 ΠΛΑΣΤΙΚΗ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Ελληνική πλαστική των Αρχαϊκών και Κλασικών χρόνων. Τυπολογία, τεχνοτροπία, ερμηνεία, θέση της γλυπτικής στην αρχαιοελληνική κοινωνία.

ΑΚΛ 686 ΚΕΡΑΜΙΚΗ-ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Η εξέλιξη της ελληνικής κεραμικής από την Γεωμετρική έως και Κλασική περίοδο: Τυπολογία, εργαστήρια, ερμηνεία, θέση των αγγείων και της εικονογραφίας τους στην αρχαιοελληνική κοινωνία.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ABY 703 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να μελετηθούν οι αρχιτεκτονικοί τύποι των μνημείων της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου. Προηγείται γενική εισαγωγή στην ιστορία της έρευνας της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής. Προσδιορίζεται η ορολογία και εξετάζονται τα υλικά, οι τεχνικές, οι δημιουργοί και οι παραγγελιοδότες των μνημείων. Το μάθημα ολοκληρώνεται με γενική επισκόπηση της Πρωτοβυζαντινής, Μεσοβυζαντινής και Παλαιολόγειας αρχιτεκτονικής.

ABY 743* ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 15^{ος}-16^{ος} αι.

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ).

Εξετάζεται η ζωγραφική εικόνων στην Κρήτη από τα μέσα του 15ου έως και τον 16ο αιώνα. Προηγείται το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου και η αξιολόγηση των αρχειακών πηγών.

Σχολιάζονται οι αλλαγές στη διαδικασία της καλλιτεχνικής παραγωγής, στην εικονογραφία και την τεχνοτροπία. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι μεγάλοι ζωγράφοι και το έργο τους.

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ABY 739 **BYZANTINEΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ Ι (6^{ος}-11^{ος} αι.)**

(Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

Θα εξεταστεί η τέχνη των πρώτων εικόνων, η τεχνική και η εικονογραφία τους, καθώς και η ανάπτυξη των εργαστηρίων της Κωνσταντινούπολης και της περιφέρειας έως τον 11^ο αιώνα.

ABY 724 **ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, 13^{ος}-15^{ος} αι.**

(Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μνημειακή ζωγραφική στον 13ο έως τις αρχές του 15ου αιώνα. Θα εξεταστούν τα διαφορετικά τεχνοτροπικά ρεύματα και ο χαρακτήρας της διακόσμησης των εκκλησιών.

ABY 716 **ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ**

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Κατηγορίες έργων (υλικά τεχνικής).

Προβλήματα που παρουσιάζει η μελέτη της βυζαντινής μικροτεχνίας (χρονολόγηση, απόδοση σε εργαστήρια).

Σχέσεις Ανατολής και Δύσης όπως προκύπτουν από τα αντίστοιχα έργα.

Παρουσίαση αντικειμένων από ελεφαντοστό, στεατίτη, σμάλτο, ύφασμα, πηλό, και διάφορα μέταλλα από την Παλαιοχριστιανική έως και την Υστεροβυζαντινή περίοδο.

ABY 750 **ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)**

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Το χειρόγραφο βιβλίο στην Αρχαιότητα και το Μεσαίωνα : ύλη, σχήμα, σύνθεση, γραφή, συνθήκες παραγωγής. Εικονογράφηση του βιβλίου στην Αρχαιότητα – Εξέλιξη της εικονογράφησης από το ειλητό στον κώδικα. Η εικονογράφηση-διακόσμηση του βιβλίου στο Βυζάντιο : τύποι, θέματα. Η εικονογράφηση στα πιο διαδεδομένα θρησκευτικά-λειτουργικά βιβλία: τετραευάγγελο, ευαγγελιστάριο, ψαλτήρι, Ομιλίες. Παρουσίαση κοσμικών και θρησκευτικών χειρογράφων από την

παλαιοχριστιανική, μέση και ύστερη βυζαντινή εποχή. ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα δεν μπορεί να δηλωθεί από φοιτητές, οι οποίοι στο παρελθόν έχουν επιλέξει και περάσει το ένα ή και τα δύο μαθήματα για τα χειρόγραφα (κωδ. ABY 749 και ABY 751) που δίδασκε η κ. Μ. Παπαδάκη.

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 816 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΚΟΚΟ (15^{ος} –18^{ος} αι.)

(Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι καλλιτεχνικές τάσεις της Αναγέννησης, του Μανιερισμού, των κλασικιστικών τάσεων στη Γαλλία τον 17ο αιώνα, του Μπαρόκ και του Ροκοκό. Μετά από σύντομη εισαγωγή, για να ανιχνεύσουμε τις αφετηρίες της νεότερης ευρωπαϊκής τέχνης από τον Giotto και τον 14ο αι. στην Ιταλία, θα εξετάσουμε, μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα έργων των κυριότερων εκπροσώπων, τους παράγοντες διαμόρφωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρεύματος, καθώς και τη σχέση της τέχνης με την κοινωνία.

INT 813 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ 2: ΤΟ ΖΩΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ

(Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Εξετάζονται οι προϋποθέσεις δημιουργίας της θεωρίας της Τέχνης στην Αναγέννηση. Αναλύεται η **"Πραγματεία Περί Ζωγραφικής"** του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, εξετάζονται τα ζωγραφικά του έργα και ο τρόπος που η θεωρία εφαρμόζεται σ' αυτά καθώς και η απήχυσή της στους μετέπειτα ζωγράφους.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ. ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
451	Εισαγωγή στη Λαογραφία	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Α' (Υπ.)
455	Υλικός πολιτισμός (18ος-20ός αιώνας)	Κ. ΜΠΑΔΑ	Γ' (Υπ.)
490	Παραδοσιακή Λαϊκή Τέχνη: Τα έργα των χειρών	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Γ' (Υπ.)
483	Ιστορική Λαογραφία	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
484*	Οικονομική Ανθρωπολογία	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
492*	Το Λαογραφικό-Εθνογραφικό Μουσείο. Οι θεωρίες και οι μέθοδοι προσέγγισης	Κ. ΜΠΑΔΑ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
472*	Παραδοσιακές κοινωνικές δομές	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
470*	Ενδυματολογία: Θεωρητικές προσεγγίσεις. Ερευνητικό και διασωστικό έργο	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
462	Λαϊκή Λογοτεχνία και Προφορική Παράδοση: παραδοσιακές και σύγχρονες μορφές λαϊκού αφηγηματικού λόγου	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας ή λόγω διδακτικών υποχρεώσεων του διδάσκοντα στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός», ή διοικητικών υποχρεώσεων (Ν. 2530/97).

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 451 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Γενική αναδρομή στις ιστορικές καταβολές και στη διαδρομή της επιστήμης της Λαογραφίας. Παρουσίαση και κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων «σχολών» μελέτης του λαϊκού πολιτισμού. Η θεματολογία της επιστήμης της Λαογραφίας έως το 1950. Η σύγκλιση των επιστημών της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Λαογραφίας και οι νεότερες θεωρητικές και μεθοδολογικές κατευθύνσεις της επιστήμης. Η διεπιστημονική προσέγγιση για τη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού.

ΛΑΟ 455 ΥΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (18ος - 20ός αιώνες)

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Μετά από μια συνοπτική Εισαγωγή για την επιστήμη της Ελληνικής Λαογραφίας προσεγγίζεται η έννοια και το περιεχόμενο του αντικειμένου της. Δίνονται οι διάφορες θεωρητικές και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το λαϊκό πολιτισμό και για τον κοινωνικό του φορέα. Συζητούνται και αξιολογούνται οι διαφορετικές προσεγγίσεις για το αντικείμενο της υλικής ζωής (π.χ. η εθνογραφική προσέγγιση, λαογραφική, ιστορική, ανθρωπολογική κ.λπ.) και προτείνεται μία διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος που στηρίζεται στη θεωρητική άποψη ότι δε διαμορφώνεται ξεχωριστά η ιστορία του υλικού πολιτισμού και η ιστορία της κοινωνικής και συλλογικής συνείδησης. Με αυτήν την προσέγγιση προωθείται α) η γνώση της ιστορίας της υλικής ζωής και της καθημερινότητας και β) η ανίχνευση της γλώσσας των συμβόλων, αφού γίνει πρώτα κατανοητό ότι τα ίδια τα πράγματα (π.χ. η τροφή, η κατοικία, η ενδυμασία), τα εμπορεύματα, οι λέξεις και τα έθιμα στην κοινωνική τους "κυκλοφορία" δρουν και ως κοινωνικά σύμβολα (για την απόδοση π.χ. της κοινωνικής πραγματικότητας) και ως "διαμεσολαβητές" για τις ίδιες τις κοινωνικές σχέσεις. Στη συνέχεια και με αυτήν την οπτική προσεγγίζονται τα θέματα της διατροφής, της κατοικίας και της ενδυμασίας στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία (από τον 18ο κυρίως αιώνα).

ΛΑΟ 490 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

1. Εισαγωγικά. Λαϊκή και αστική τέχνη. Τέχνη-χειροτεχνία: ένα ψευδοπρόβλημα; Οικοτεχνία και επαγγελματική χειροτεχνία. Εργαστηριακή χειροτεχνία. Καλλιτεχνική βιοτεχνία. 2. Τα ιστορικά της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Ο χώρος και ο χρόνος. Οι άνθρωποι και τα έργα τους. Η "μύηση" στην επαγγελματική παράδοση. Οι μεγάλοι μάστορες. Οι πλανόδιοι τεχνίτες. 3. Η δημιουργία. Εργαλεία και προϊόντα. Η ποίηση και η "ποίηση" των έργων της λαϊκής τέχνης. Δουλειά και τέχνη.

Πρακτικές ανάγκες - χρηστικές μορφές και καλλιτεχνική βούληση - αισθητικές λειτουργίες. Τα πρότυπα. Τα σύμβολα. Οι εμπνεύσεις. Οι επιδράσεις. Η τυπική επανάληψη των μορφών. Η δύναμη της “παράδοσης” και της ομάδας. Οι παραλλαγές. Το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Επώνυμοι και άγνωστοι δημιουργοί. Οι αποδέκτες. Τρόποι ζωής. 4. Σήμερα: Η σπουδή της παραδοσιακής λαϊκής τέχνης. Η επιστημονική έρευνα και το διασωστικό έργο από τα τέλη του 19ου αι. και εξής. Η συγκέντρωση, καταγραφή, φύλαξη, συντήρηση, έκθεση και προβολή των προϊόντων του παρελθόντος. Η οργάνωση λαογραφικών μουσείων. Τα “ωραία” και τα “άσχημα”. Η εξωράϊση, η εξιδανίκευση, η “έλξη της φτώχειας”. Η επιβίωση, το αυτόματο πέρασμα του χτες στο σήμερα. Η αναβίωση, το συνειδητό ξαναζωντανέμα του παλιού. Η ένωση του παρελθόντος με το παρόν. 5. Μορφές λαϊκής τέχνης: Αρχιτεκτονική. Ξυλογλυπτική. Λιθογλυπτική. Ζωγραφική. Υφαντική. Κεντητική. Αργυροχοΐα.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές.

Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης, Βιβλιογραφία κατά θέμα και βοηθητικό Διδακτικό βιβλίο. *Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή .

ΛΑΟ 483 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

(Β. ΡΟΚΟΥ)

Η έννοια της ιστορικότητας, οι θεωρητικές απόψεις για την ιστορικότητα της Παραδοσιακής Κοινωνίας της Τουρκοκρατίας και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Ιστορία και κοινωνικές επιστήμες. Η επιρροή της Σχολής των Annales.

ΛΑΟ 484* ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

(Β. ΡΟΚΟΥ)

Ιστορία της οικονομικής ανθρωπολογικής σκέψης. Θεωρητικές κατευθύνσεις της επιστήμης.

Η σχέση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας με την Ιστορική και την Κοινωνική Ανθρωπολογία.

Η έννοια του οικονομικού στη Λαογραφία.

Η Οικονομική Ανθρωπολογία στην έρευνα των παραδοσιακών κοινωνιών.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 492* ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ-ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ. ΟΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Ιστορία του Μουσείου. Το Μουσείο ως πολιτισμικός και πολιτιστικός θεσμός. Ως τόπος αναπαραστάσεων της ιστορίας και της συλλογικής μνήμης. Διαδικασίες κατασκευής και παραγωγής τους. Ιδεολογικές συνιστώσες του και οι σχέσεις εξουσίας. Κριτική θεώρηση της θεωρίας και της

μεθόδου έκθεσης του υλικού. Το Μουσείο ως τόπος τεκμηρίωσης του ιστορικού παρελθόντος ή ως πρακτική πολιτισμικού αυτοπροσδιορισμού: οι τρόποι συλλογής, συντήρησης και έκθεσης της πολιτισμικής δημιουργίας στο Λαογραφικό/ Εθνογραφικό Μουσείο. Η μελέτη του άλλου. Η πρακτική και η ρητορική συγκρότησης της πολιτισμικής ταυτότητας των ομάδων, των τάξεων, της εθνότητας. Τα Λαογραφικά/ Εθνογραφικά Μουσεία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Η πολιτισμική τους σημασία. Ο ρόλος των Λαογραφικών Μουσείων στα πλαίσια της ενωμένης Ευρώπης: α) Προς μια ταυτότητα των περιφερειών; Μέθοδος και στόχοι οργάνωσης ενός τοπικού λαογραφικού/ εθνογραφικού μουσείου. β) Προς μια κοινή πολιτισμική κληρονομιά; Οργάνωση και λειτουργία ενός σύγχρονου Εθνογραφικού Μουσείου. Θεσμικό πλαίσιο. Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής καταγραφής και τεκμηρίωσης του υλικού των Μουσείων. Η διασύνδεση των Μουσείων και η μακρυνή πληροφόρηση και γνώση. Η Μουσειολογία στην Ελλάδα. Μουσειολογικά προγράμματα. Η ιδεολογία της εκπαίδευσης στο ελληνικό Λαογραφικό και Εθνογραφικό Μουσείο. Χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής. Εκπαιδευτικά προγράμματα των Μουσείων. Εργαστήρια και άλλες δραστηριότητες. Η προφορική ιστορία και το Λαογραφικό Μουσείο. Τα Μουσεία των Πανεπιστημίων. Πραγματικότητες, στόχοι και προοπτικές. Θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας τους. Η διεθνής και ελληνική εμπειρία.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί.

ΛΑΟ 472* ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

(α) Γενικός προβληματισμός για το σύγχρονο προσανατολισμό της Λαογραφίας κυρίως όσον αφορά τη σχέση πολιτισμού- κοινωνικών δομών με στόχο την ανάδειξη της σημασίας της μελέτης των παραδοσιακών δομών για την κατανόηση του λαϊκού πολιτισμού. (β) Αναφορά στο χώρο και την οργάνωσή του σε συνάρτηση με την κοινωνική συγκρότηση. (γ) Εισαγωγή στη μελέτη της ελληνικής κοινότητας ως βασικού κυττάρου ανάπτυξης του λαϊκού πολιτισμού. (δ) Σχέσεις συγγένειας και η σημασία τους για την κοινωνική οργάνωση. (ε) Οικογένεια: Δομή, λειτουργία και εξέλιξη.

(στ) Σχέσεις παραγωγής και ιστορικότητα των δομών. Μία προβληματική.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΛΑΟ 470* ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Γιατί σπουδάζουμε τα ενδύματα. Η χρησιμότητα της γνώσης τους (στους λαογράφους, ανθρωπολόγους, αρχαιολόγους, ιστορικούς της τέχνης, συντηρητές και επιμελητές μουσειακών

συλλογών, δημιουργούς κοστούμιών, ανθρώπους του θεάτρου κ.ά.). 2. Η ενδυματολογική έρευνα. Θεωρητικές προσεγγίσεις. Προβληματισμοί. Η “ρητορική” των ενδυμάτων (στις πρωτόγονες φυλές, στον παραδοσιακό κόσμο, στις εξελιγμένες κοινωνίες). Η οργανική τους σύνδεση με τον πολιτισμό μιας κοινωνίας. 3. Το περιεχόμενο της ενδυματολογικής έρευνας. Θέματα στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία. 4. Τρόποι μελέτης και προσέγγισης των κοστούμιών: Μουσεία. Πινακοθήκες. Βιβλιοθήκες. Αρχεία. Ενδυματολογικές Εταιρείες. Οι πηγές της ενδυματολογικής έρευνας: Δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, Έργα των Καλών και των Εφαρμοσμένων Τεχνών, Γραπτά κείμενα, Προφορικός λόγος. Δυσκολίες προσέγγισης και χρήσης των πηγών. Ταξινόμηση, επεξεργασία, αξιολόγηση, παρουσίαση ενδυματολογικού υλικού. 5. Σύντομη επισκόπηση της ιστορικής πορείας της ένδυσης: Τα «απρόσωπα» κοστούμια από την προϊστορική εποχή ως τον 14ο αι. μ.Χ., τα “προσωπικά” κοστούμια από την Αναγέννηση ως το 19ο αι. 6. Η μόδα, το “ευμετάβολον” της ένδυσης σήμερα. Το ένδυμα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης: τα όνειρα, οι αλήθειες, τα ψέματα. 7. Παράδοση και αναπαράσταση: γνώση και σεβασμός. 8. Το ένδυμα ως σημείο: Γαμήλια και πένθημα ενδύματα. Επαγγελματικά ενδύματα. Θεατρικά κοστούμια. Σχολικές στολές. Αθλητικά ρούχα. Ενδύματα των περιθωριακών κοινωνικών ομάδων. 9. Συγκρότηση μιας ενδυματολογικής συλλογής. Ο σκοπός της. Ο σχεδιασμός απόκτησης αντικειμένων. Καταγραφή -καταλογογράφηση του υλικού. Συντήρηση. Αποθήκευση, φύλαξη. Έκθεση.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές.

Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. *Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή .

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 462 ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ: ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΛΑΪΚΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Η λαϊκή λογοτεχνία ως μέρος του ευρύτερου συνόλου της προφορικής παράδοσης. Το μάθημα εξετάζει την ποικιλότητα αυτού του πολιτισμικού φαινομένου, όσον αφορά τις παραδοσιακές του μορφές και όσον αφορά τις σύγχρονες του εκφάνσεις σε αστικά και διαδικτυακά περιβάλλοντα. Παράλληλα, αποτελεί μία εισαγωγή στις βασικές έννοιες, και στα «είδη» της λαϊκής λογοτεχνίας, με τα χαρακτηριστικά τους και τις ειδικές ταξινομήσεις τους. Παρουσιάζονται οι κύριοι σταθμοί στις θεωρητικές προσεγγίσεις τους από τον 19^ο αιώνα έως σήμερα. Επίσης εξετάζονται συμπληρωματικές έννοιες για την προσέγγιση της λαϊκής λογοτεχνίας, όπως αυτές του φαντασιακού, των συμβόλων, των κοινωνικών συμφραζομένων, της επιτέλεσης.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
112	Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Από το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου ως την υποταγή της Αιγύπτου στους Ρωμαίους (404 – 30 π.Χ.)	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Δ' (Υπ.), Ι-Α
115	Η Θηβαϊκή ηγεμονία και οι πρωταγωνιστές της	Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ	Η', Πτ. (Επ. Υπ.), Ι-Α.
143	Η ελληνική «πόλις» (Εκδρομή)	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Στ' και όσοι χρωστούν το Στ' (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
151	Εισαγωγή στην Επιγραφική	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ*	Δ' (Υπ.), Στ', Η', Πτ.
155	Όψεις του ιδιωτικού βίου μέσα από τις επιγραφές	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ*	Στ', Η', (Ι-Α), (Επ.Υπ.), Η' (Φιλ.)
	*Λόγω ετήσιας εκπαιδευτικής άδειας της κυρίας Β. Κοντορίνη η αναπλήρωση των μαθημάτων, στο εαρινό εξάμηνο, θα γίνει από διδάσκοντα που θα προσληφθεί σύμφωνα με το ΠΔ 407/80.		
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
171	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Β' (Υπ.)
201	Μάρκος Τύλλιος Κικέρων	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
217	Ιστορική γεωγραφία βυζαντινού κράτους	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
263	Βυζάντιο και σχέσεις με Κεντρική Ασία και Κίνα	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)

261	Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (1453)	Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
204*	Μέση Βυζαντινή περίοδος – Α' (610-843 μ.Χ.)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
229	Βυζάντιο και Περσία	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
271	Εικονομαχία	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.)
256	Το επαρχικόν βιβλίον του Λέοντος ΣΤ' Σοφού. Οι συντεχνίες στο Βυζάντιο	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
291*	Εισαγωγή στην Ιστορία των Αράβων	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
297*	Σχέσεις ελληνικού και αραβικού πολιτισμού στην Εγγύς και Μέση Ανατολή	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Στ', Η', Πτ. (Σ), (Επ. Υπ.)
252	Κράτος, Δοίκηση και Κοινωνία κατά τη Μέση Βυζαντινή Περίοδο (843 – 1081 μ.Χ.)	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Δ' (Υπ.) και όσοι το χρωστούν από το Δ' εξάμηνο
210	Βυζάντιο και Δύση το 10 ^ο αιώνα	Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', Πτ., (Σ), (Επ. Υπ.)
* Το Δ' εξάμηνο θα επιλέξει έναν από τους τρεις διδάσκοντες			
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
302	Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Β' (Υπ.)
ΕΙΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		
447	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Στ', Η', (Επ. Υπ.)

ΙΑΕ 112 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΩΣ ΤΗΝ ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ (404-30 π.Χ.)

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Οι τριάκοντα τύραννοι και η αποκατάσταση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Η σπαρτιατική ηγεμονία ως την ειρήνη του Ανταλκίδα. Η δεύτερη αθηναϊκή συμμαχία και η Θηβαϊκή ηγεμονία. Ο Φίλιππος Β' της Μακεδονίας. Ο Μέγας Αλέξανδρος και η κατάκτηση της Ασίας. Το πρόβλημα της διαδοχής του Μ. Αλεξάνδρου. Οι πόλεμοι των διαδόχων και τα βασίλεια τους. Η επέκταση και ο μετασχηματισμός του ελληνικού κόσμου. Ο πρώιμος ελληνιστικός πολιτισμός. Τα ελληνιστικά βασίλεια στην εποχή του Αντιγόνου Γονατά και του Δημητρίου Β'. Οι πρώτες επαφές των Ελληνιστικών κρατών με τους Ρωμαίους. Ο Ελληνικός κόσμος από τα τέλη του 2^{ου} αι. ως τη ναυμαχία του Ακτίου. Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται με βάση τις πηγές.

ΙΑΕ 115 Η ΘΗΒΑΪΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ

(Ζ. ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ-ΦΙΛΙΟΥ)

Μελέτη της Θηβαϊκής Ηγεμονίας, των μαχών (Λεύκτρων, Μαντίνειας) καθώς και των ηγετικών μορφών του Επαμεινώνδα και Πελοπίδα. Η διδασκαλία γίνεται με βάση τις πηγές και κυρίως τα «Ελληνικά» του Ξενοφώντα, το Διόδωρο, το βίο του Πλούταρχου «Πελοπίδας» και τους βίους του Κορνηλίου Νέπωτα «Επαμεινώνδας», «Πελοπίδας».

ΙΑΕ 143 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ «ΠΟΛΙΣ»

(Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στις μορφές των ελληνικών πολιτευμάτων, που ακολούθησαν της παραδοσιακής βασιλείας: η αριστοκρατία, η ολιγαρχία, η τυραννία, η δημοκρατία (από την εγκαθίδρυσή της έως την εφαρμογή της ριζοσπαστικής αθηναϊκής δημοκρατίας του 5^{ου} αι. π.Χ.) θα συζητηθούν διεξοδικά υπό το πρίσμα των ιστορικών συνθηκών και του κοινωνικο-οικονομικού υποβάθρου, στα πλαίσια των οποίων αναπτύχθηκαν. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξέλιξη των θεσμών και την λειτουργία τους, στις αλλοιώσεις που υπέστησαν, αλλά και στην επιβίωση ορισμένων παλαιότερων στοιχείων στο δημοκρατικό πολίτευμα. (Εργασίες προαιρετικές). Εκδρομή.

ΕΠΙ 151* ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Σύντομη παρουσίαση της Ιστορίας της Επιγραφικής και των σχέσεών της με τις άλλες αρχαιολογικές επιστήμες. Ανάλυση επιγραφικών κειμένων διαφόρων ειδών, εποχών και περιοχών από τεχνικής (φορέας, γραφή κ.λ.π.) ιστορικής, γλωσσικής, ανθρωπωνυμικής κ.λ.π. άποψης. Κριτική παρουσίαση στοιχείων βιβλιογραφίας της Επιγραφικής. Άσκηση σε επιγραφές του Μουσείου Ιωαννίνων (τρόπος ανάγνωσης των επιγραφών, έκτυπα κ.λ.π.). Πρακτικές ασκήσεις. (Οι επιγραφές αλλάζουν κάθε χρόνο).

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΕΠΙ 155* ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

(Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Μελετώνται επιγραφές διαφόρων περιόδων και περιοχών σχετικά με τη θέση της γυναίκας, την οικογένεια, τους τοπικούς και θρησκευτικούς συλλόγους και τις πολυποίκιλες δραστηριότητές τους.

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας. Η αναπλήρωση των μαθημάτων, στο εαρινό εξάμηνο, θα γίνει από διδάσκοντα που θα προσληφθεί σύμφωνα με το Π.Δ. 407/'80.

ΙΡΩ 171 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Πηγές της Ρωμαϊκής Ιστορίας. Επισκόπηση των περιόδων της Βασιλείας και της *Respublica*.

ΙΡΩ 201 ΜΑΡΚΟΣ ΤΥΛΛΙΟΣ ΚΙΚΕΡΩΝ

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Homo novus: από τη δικηγορία στην υπατεία. Οι συνταγματικές προτάσεις του Κικέρωνα στο *De republica* στο *De legibus*. Η φιλοσοφική του προσέγγιση της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής.

Σεμιναριακό μάθημα με εκπόνηση γραπτής εργασίας. Η συμμετοχή σ' αυτό των φοιτητών γίνεται μετά από συνεννόηση με τον διδάσκοντα, καθότι απαιτείται τουλάχιστον στοιχειώδης κατανόηση της Λατινικής γλώσσας και πολύ καλή έως άριστη γνώση μιας από τις παρακάτω σύγχρονες γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά.

ΙΒΥ 217 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Ιστορία της Γεωγραφίας στο Βυζάντιο. Η Βυζαντινή οικουμένη. Διοικητική και εκκλησιαστική οργάνωση του Βυζαντίου. Πληθυσμός – δομημένος χώρος. Δρόμος επικοινωνίας. Παραγωγή – εμπόριο.

IBY 263 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΑ

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Επαφή Βυζαντίου με Εφθαλίτες, Δυτικούς Τούρκους και άλλους λαούς της Κεντρικής Ασίας. Βυζαντινές πρεσβείες στην Κίνα. Δρόμοι του μεταξιού. Πηγές Μεσαίωνα για την Κεντρική Ασία και την Α. Ανατολή.

IBY 261 Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (1453)

(Κ.Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο Σεμινάριο μέσα από τους τέσσερις Έλληνες ιστορικούς της αλώσεως, αλλά και άλλες σύγχρονες προς το γεγονός πηγές μελετάται σε βάθος το συγκλονιστικό και μέγα αυτό γεγονός της αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς. Οι φοιτητές μελετώντας κυρίως τις πηγές αλλά και τη βασική δευτερεύουσα βιβλιογραφία συνθέτουν εξειδικευμένες στο θέμα εργασίες. Πριν από την επιλογή του μαθήματος απαιτείται συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

IBY 204 ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - Α' (610 - 843 μ.Χ.)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Η εποχή των σκοτεινών χρόνων, και ιδιαίτερα η πρώτη περίοδος, είναι μία από τις πιο αιγιματικές στη Βυζαντινή Ιστορία, καθώς πολλοί από τους θεσμούς και τις παραδόσεις που θα επικρατήσουν, διαμορφώνονται κατά την περίοδο αυτή. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, το οποίο θα ολοκληρωθεί με τη διεξαγωγή εξετάσεων, θα αναλυθούν ζητήματα όπως οι τελευταίοι αγώνες Βυζαντινών και Περσών, ο θεσμός των θεμάτων, οι Αραβικές κατακτήσεις, η εικονομαχία, η αλλαγή στη Δύση, και η εμφάνιση των Βουλγάρων.

IBY 229 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΠΕΡΣΙΑ

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Το Βυζαντινό και το Περσικό κράτος, αποτελούν, καθ' όλη την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο, τις δύο υπερδυνάμεις της εποχής. Κατά τη διάρκεια του σεμιναριακού αυτού μαθήματος, και μέσα από την ειπρόνηση εργασιών, θα εξετασθούν όλα τα επίπεδα των σχέσεων αυτών, από την ίδρυση του ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους, μέχρι και την τελική πτώση του Περσικού, στους Άραβες. Ακόμη θα αναλυθεί η σημαντικότερη συνθήκη ειρήνης του 562, με την προσηκτική εξέταση της μοναδικής πηγής που την διασώζει. Το σεμινάριο απευθύνεται, τόσο σε μεταπτυχιακούς, όσο και σε προπτυχιακούς φοιτητές.

IBY 271 ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου από τις αρχές του 8^{ου} έως τα τέλη του 9^{ου} αιώνα. Το πρόβλημα των γενεσιουργών αιτιών της Εικονομαχίας. Εικονολάτρες και εικονομάχοι. Οι πηγές της περιόδου και τα προβλήματα τους. Η σύγχρονη ιστοριογραφία και η προσέγγιση του φαινομένου αυτού.

IBY 256 ΤΟ ΕΠΑΡΧΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΣΤ' ΣΟΦΟΥ. ΟΙ ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

(ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Σύντομη παρουσίαση της βασιλείας του Βασιλείου Α' και Λέοντος ΣΤ' με έμφαση στο νομοθετικό τους έργο. Προβλήματα σχετικά με το περιεχόμενο, τη νομική υπόσταση, τη σύνθεση, χρονολόγηση και χρήση του επαρχικού Βιβλίου. Οι αρμοδιότητες του επάρχου της Πόλεως. Επεξεργασία των κεφαλαίων από τους φοιτητές με παράλληλη συγγραφή και παρουσίαση σεμιναριακών εργασιών.

IBY 291 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Η προϊσλαμική περίοδος και το φυλετικό σύστημα κοινωνικής οργάνωσης των Αράβων. Το πρόβλημα των πηγών της πρώιμης ισλαμικής περιόδου. Η ίδρυση της μουσουλμανικής κοινότητας και ο Προφήτης Μωάμεθ. Οι κατακτήσεις των Αράβων (Περσία, Συρία, Αίγυπτος, Βόρειος Αφρική, Ισπανία) και η δημιουργία αυτοκρατορίας. Θεωρίες ερμηνείας των κατακτήσεων. Η ακμή και η πτώση της αραβικής δυναστείας των Ομαγιαδών. Η Αββασιδική επανάσταση. Το χαλιφάτο των Αββασιδών. Η διάσπαση του χαλιφάτου κατά τον 10ο αιώνα μ.Χ.

IBY 297 ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΒΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΓΓΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Οι Έλληνες στην Εγγύς και Μέση Ανατολή πριν από την εμφάνιση του Ισλάμ. Οι ελληνικές πόλεις, ο πολιτισμός και η ελληνική παιδεία. Η κατάκτηση και ο αποικισμός της Εγγύς και Μέσης Ανατολής από τους Άραβες. Ο εξαραβισμός της περιοχής και οι τύχες των ελληνόφωνων κατοίκων από τον 6ο ως τον δέκατο αιώνα μ.Χ. Γένεση και ανάπτυξη του αραβικού πολιτισμού και σχέσεις με τον ελληνικό πολιτισμό.

IBY 252 ΚΡΑΤΟΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (843-1081 μ.Χ.)

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Παρουσίαση της κρατικής οργάνωσης και της διοίκησης (κεντρικής και επαρχιακής) του βυζαντινού κράτους κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο με παράλληλη αναφορά των σημαντικότερων πηγών (ιστοριογραφικών και μη). Η οργάνωση των πόλεων, η αγροτική οικονομία και οι κοινωνικές τάξεις είναι μερικά ακόμα από τα θέματα που εξετάζονται. Αναφορά γίνεται και σε πολιτικά γεγονότα μέσω της μελέτης σχετικών πηγών.

IBY 210 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΔΥΣΗ ΤΟ 10^ο ΑΙΩΝΑ

(Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ)

Στο σεμινάριο θα διερευνηθούν οι πολιτισμικές και άλλες επαφές που αναπτύχθηκαν μεταξύ της οθωνικής αυλής και της αυτοκρατορικής αυλής του Βοσπόρου ως αποτέλεσμα του γάμου της βυζαντινής πριγκίπισσας Θεοφανώς με το διάδοχο του γερμανικού θρόνου, Όθωνα Β', το 972 στη Ρώμη. Η αυτοκρατορική στέψη του Όθωνα Α' (936-973) το 962 στη Ρώμη από τον Πάπα Ιωάννη ΙΒ' σήμανε την ίδρυση της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η αδιαφιλονίκητη κυριαρχία του Σάξονα ηγεμόνα στη βόρεια και κεντρική Ιταλία δεν ικανοποιούσε πλήρως τις φιλοδοξίες του. Από το κράτος του έλειπε το τμήμα της νότιας Ιταλίας που ανήκε στη ζώνη επιρροής και την κυριαρχία του βυζαντινού κράτους. Οι εδαφικές διεκδικήσεις του Όθωνα και η επιθυμία του να αναγνωριστεί το αυτοκρατορικό του αξίωμα από τους Βυζαντινούς, έδωσαν το έναυσμα για μια σειρά επαφών, φιλικών και μη, με τη βυζαντινή αυλή της Κωνσταντινούπολης, που κατέληξαν στο γάμο του 972. Η προσέγγιση των όποιων θεμάτων θα γίνεται μέσω της αξιοποίησης βυζαντινών, γερμανικών, ιταλικών μεσαιωνικών πηγών.

IBA 302 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η ιστορία των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου (ή της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης) αποτέλεσε, τον 20^ο κυρίως αιώνα, ένα ιδιαίτερο αντικείμενο της Ιστορικής επιστήμης με αυξανόμενη σπουδαιότητα. Το μάθημα εστιάζει σε θέματα **συμβίωσης** και **διακρίσεων** και περιστρέφεται γύρω από τους παρακάτω βασικούς άξονες: α) Όροι διείσδυσης και εγκατάστασης των σλαβικών και των άλλων φύλων στη Βαλκανική, β) τρόπος συμβίωσής τους με τους γηγενείς και δημογραφικά μίγματα που προέκυψαν και γ) θρησκευτικές και κοσμικές «διακρίσεις» ανάμεσά τους, από τις οποίες ορισμένες εξακολουθούν να είναι ευδιάκριτες, ως εθνικά στερεότυπα, μέχρι σήμερα.

ΕΙΣ 447 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η Ιστορία ως επιστήμη έχει τη δική της ιστορία. Επιστημολογικά ζητήματα και τάσεις που εμφανίστηκαν από το 19^ο αιώνα, δηλαδή ο θετικισμός / ιστορισμός, ο ιστορικός υλισμός, η κριτική ιστορία και η ιστορία του πολιτισμού / κουλτούρας (στο μεταίχμιο 19^{ου}-20^{ου} αι.), η σχολή των *Annales* (1929 κ.ε.) και η μεταψυχροπολεμική αμφισβήτηση της Ιστορίας ως επιστήμης («the linguistic turn»), εξετάζονται ως τρόποι κατασκευής της εικόνας του παρελθόντος ή απόπειρες κατανόησής του με στόχο τον αναστοχασμό και την κατανόηση των κοινωνιών γενικότερα.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΝΕ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
361	Ο ελλαδικός χώρος κατά τον 15 ^ο -20 ^ο αιώνα: οικονομικές και κοινωνικές όψεις	Κ. ΚΟΜΗΣ	Β' (Υπ.)
*	Οθωμανική ιστορία	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	
357	Ιδεολογικά ρεύματα και κοινωνικά αιτήματα στη νεότερη Ελλάδα, 1830-1920	Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
367	Οικονομική ιστορία της μεταπολεμικής Ελλάδας	Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
398*	Ιστορία του Ψυχρού Πολέμου, 1917-1991	Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ	
ΙΕΠ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
405	Οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης από τον όψιμο Μεσαίωνα στα νεότερα χρόνια.	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)

▪ Οι διδάσκοντες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων, οι οποίοι προσφέρουν ένα μάθημα ανά εξαμήνο, διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

* Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

407	Πνευματική ζωή και Πανεπιστήμια στην Ευρώπη από τον ύστερο Μεσαίωνα στα νεώτερα χρόνια	ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
433	Η ευρωπαϊκή ισορροπία Δυνάμεων και η πορεία προς τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (1870-1914)	Λ. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
434*	Η ευρωπαϊκή οικονομία το 19 ^ο αιώνα	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

ΙΝΕ 361 Ο ΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 15ο-20ο ΑΙΩΝΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΥΨΕΙΣ

(Κ. ΚΟΜΗΣ)

Από την οθωμανική και βενετική κυριαρχία στο ελληνικό κράτος, Όροι και δομές κυριαρχίας οθωμανικό τιμάρλιο-τσιφλίκι και βενετικό φέουδο, φορολογικοί μηχανισμοί και εμπορική ανάπτυξη. Τα όρια και το περιεχόμενο της εσωτερικής αντίστασης: από το κλεφταρματολικό παράδειγμα και την πειρατεία των πρώιμων χρόνων στη ληστεία/ληστοανταρσία και ληστοπειρατεία του 19ου-20ου αιώνα. Αξιοποιούνται σχετικές πηγές.

ΙΝΕ 357 ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ, 1830-1920

(Α. ΜΑΝΔΥΛΑΡΑ)

Το μάθημα εξετάζει τα σημαντικότερα ιδεολογικά φαινόμενα της ελληνικής κοινωνίας κατά το 19^ο – αρχές 20^{ου} αιώνα, τα οποία καθόρισαν πολιτικές και οικονομικές αντιλήψεις και πρακτικές και διατυπώθηκαν ως κοινωνικά αιτήματα. Θα μας απασχολήσουν θέματα όπως ο ελληνικός Διαφωτισμός, το Πανεπιστήμιο Αθηνών η ανάπτυξη της εθνικής ιστοριογραφίας και λαογραφίας, ο φεμινισμός, ο δημοτικισμός, ο κρατισμός και ο εθνικισμός. Η διαπραγμάτευση των παραπάνω θεμάτων θα γίνει σε συνάρτηση με την πολιτική και οικονομική πραγματικότητα της εποχής αλλά συγχρόνως θα εξεταστούν και ως αυτόνομες δυνάμεις· επειδή οι άνθρωποι ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους όχι πάντοτε σε σχέση με την πραγματική τους κατάσταση αλλά με την εικόνα που έχουν γι' αυτήν.

ΙΝΕ 367 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Εξετάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομικής ανάπτυξης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά από μια εισαγωγή στην οικονομία του πολέμου αναλύονται ζητήματα όπως το πρόβλημα του πληθωρισμού και οι απόπειρες νομισματικής αναπροσαρμογής, η βρετανική οικονομική ανάμιξη στην Ελλάδα, η αμερικανική οικονομική βοήθεια και η ένταξη της χώρας στο σχέδιο Μάρσαλ, η έλευση του ξένου κεφαλαίου, η διαμόρφωση του μεταπολεμικού μοντέλου εκβιομηχάνισης, το πρόβλημα του ισοζυγίου πληρωμών, η έντονη αστικοποίηση και η άνθηση της οικοδομής, η τουριστική ανάπτυξη, η σύνδεση της Ελλάδας με την ΕΟΚ (1960), η μαζική αγροτική έξοδος, η μετανάστευση, οι εργασιακές σχέσεις καθώς και τα πρώτα συμπτώματα της διεθνούς ενεργειακής κρίσης στην ελληνική οικονομία (1973).

INE 398* ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, 1917-1991

(Α. Δ. ΣΦΗΚΑΣ)

Επισκόπηση της διεθνούς ιστορίας της περιόδου από τη Ρωσική Επανάσταση ως την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991. Βασικός αναλυτικός άξονας είναι η ιδεολογική σύγκρουση μεταξύ καπιταλισμού και κομμουνισμού και η πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των αντίστοιχων κρατικών σχηματισμών και συμμαχιών. Αναλυτικά, θα εξετασθούν οι ακόλουθες ενότητες: «Ψυχρός Πόλεμος»: ορισμοί, περιοδολόγηση, ιστοριογραφικές σχολές. «Το Βάρος της Ιστορίας»: Η Ρωσία και ο κόσμος πριν το 1917. Η Σοβιετική Ένωση και ο κόσμος από το 1917 ως το 1941. Ο κόσμος του 1945: η νέα ισορροπία δυνάμεων και οι εστίες σύγκρουσης. Δόγματα, Σχέδια και η διαίρεση της Ευρώπης, 1945-1955. Η Σοβιετική Ένωση υπό τον Ν. Χρουστσόφ. Ο Ψυχρός Πόλεμος και η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Ο Ψυχρός Πόλεμος και ο «Τρίτος Κόσμος». Η περίοδος της «Υφεσης», 1969-1979. Από τον Ρόναλντ Ρέιγκαν στον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, 1980-1989. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, 1989-1991. Η μεταψυχροπολεμική εποχή και το «βελούδινο παραπέτασμα του πολιτισμού». Ο πολιτισμός του Ψυχρού Πολέμου.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΙΕΠ 405 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΨΙΜΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Τα πολιτικά, τα οικολογιστικά και τα στρατιωτικά γεγονότα στην Ευρώπη στο τέλος του Μεσαίωνα. Η ευρωπαϊκή κρίση κατά τον 14 ο-15 ο αιώνα, τα δημογραφικά προβλήματα και ο «μαύρος θάνατος». Τα νέα διακινούμενα προϊόντα, οι καινοτομίες στις εμπορικές συναλλαγές και οι κοινωνικές συνέπειες από την οικονομική ανάπτυξη. Η αγροτική ζωή και οι αγροτικές δραστηριότητες καθώς και οι συνέπειες από την επιρροή των αστών στην ύπαιθρο. Η άνοδος του καπιταλισμού, οι νέες κοσμικές αξίες, η κατάργηση των Μεσαιωνικών παραδόσεων και η μετάβαση στην Αναγέννηση, τη γέφυρα του Μεσαιωνικού και του νεώτερου Δυτικού κόσμου.

ΙΕΠ 407 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΎΣΤΕΡΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

(ΑΙΚ. ΖΑΡΙΔΗ)

Η ίδρυση των Πανεπιστημίων και οι πρώτοι πανεπιστημιακοί πυρήνες στην Ευρώπη από τον 13ο αιώνα. Τα Πανεπιστήμια της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Αγγλίας, της Ισπανίας και της Κεντρικής Ευρώπης. Τα μαθήματα που διδάσκονταν σε αυτά και η φοιτητική ζωή. Η διοικητική οργάνωση των

Πανεπιστημίων και η αυτονομία τους. Η αποδυνάμωση των Πανεπιστημίων στους νεώτερους χρόνους και η δημιουργία των Ακαδημιών. Η τυπογραφία και η επίδραση της Εκκλησίας στην εκπαίδευση. Τα Πανεπιστήμια και ο ρόλος τους ως τον 18ο αιώνα στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο.

ΙΕΠ 433 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ (1870-1914)

(Α. ΦΛΙΤΟΥΡΗΣ)

Το μάθημα αποτελεί χρονολογική και θεματική συνέχεια του μαθήματος «Περίοδος ιμπεριαλισμού και αποικιοκρατίας». Έχει ως στόχο την διερεύνηση της επίδρασης του Γαλλοπρωσικού πολέμου στο σύστημα ασφάλειας της Ευρώπης, ενώ αναλύεται το περίπλοκο πλέγμα συμμαχιών και διπλωματικών ενεργειών που οδήγησαν στη συγκρότηση των δύο αντίπαλων συνασπισμών κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Παράλληλα εξετάζονται οι πολιτικές, οικονομικές, πολιτιστικές και κοινωνικές αλλαγές στην αυγή του νέου αιώνα που επέδρασαν στη διαμόρφωση του γενικότερου κλίματος στην Ευρώπη πριν την εκδήλωση του Μεγάλου πολέμου.

ΙΕΠ 434* Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟ 19^ο αι.

(Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Μετά από μια εισαγωγική αναφορά στην έννοια της βιομηχανικής επανάστασης και τους άνισους ρυθμούς εκβιομηχάνισης των διαφόρων ευρωπαϊκών κρατών εξετάζουμε την οικονομία της Ευρώπης κατά το 19^ο αιώνα, τη δημιουργία μιας ιστορικής γραμμής που χωρίζει την αναπτυσσόμενη βιομηχανικά από την υπανάπτυκτη/εξαρτημένη Ευρώπη, τη συγκρότηση ενός μοντέλου οικονομικού φιλελευθερισμού και συγχρόνως ενός προτύπου δυτικής δημοκρατίας, στα οποία οι χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας θα προσπαθούσαν να ενσωματωθούν τη στιγμή ακριβώς που η Μεγάλη Ύφεση του 1870 αμφισβητούσε αυτά τα μοντέλα, τουλάχιστον στο οικονομικό πεδίο.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΙΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
578	Το Αιγαίο πριν από τη 2η χιλιετία π.Χ.	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Δ' (Υ)
580*	Ενάλια Προϊστορική Αρχαιολογία. Ναυσιπλοΐα, Επικοινωνία και θαλάσσιο Εμπόριο στον Αιγαϊακό χώρο κατά την Νεολιθική και κατά την Εποχή του Χαλκού	Γ. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
585	Παλαιολιθικές κοινωνίες της Ευρώπης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
526	Μυκηναϊκός πολιτισμός. Ακροπόλεις, αρχιτεκτονική ανακτόρων – οικισμών	Γ. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
550	Κρητομυκηναϊκή θρησκεία	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
552	Προϊστορία Ηπείρου– Δ. Ελλάδος- Ιόνιων νήσων και γειτονικών του περιοχών (Αλβανία και Βαλκάνια, Αδριατική και Ιταλία, Κεντρική Μεσόγειος)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ΑΚΑ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
602	Κλασική Τέχνη (Γενική επισκόπηση)	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Δ' (Υ)
667	Ρωμαϊκή τέχνη	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	ΣΤ', Η'
607*	Αρχιτεκτονική (Γενική επισκόπηση)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
681*	Μνημειακή τοπογραφία ΒΔ Ελλάδας κατά τους ιστορικούς χρόνους	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΣΤ', Η', (Επ. Υπ.)
690	Μνημειακή τοπογραφία της αρχαίας Αθήνας	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
700	Μεγάλα Ιερά της Αρχαίας Ελλάδας	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
630	Κλασική Τέχνη 5ος-4ος αι. π.Χ.	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ' Η' (Επ. Υπ.) μόνο Ιστορικό

659	Κεραμική-αγγειογραφία των ελληνιστικών χρόνων	B. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ' Η' (Επ. Υπ.) μόνο Αρχ./κό
689	Μικροτεχνία	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
687	Ζωγραφική	Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ABY	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
701	Εισαγωγή στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη	A. ΜΑΝΤΑΣ	B' (Υ) (Α-Μ)
701	Εισαγωγή στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη	A. ΜΑΝΤΑΣ	B' (Υ) (Ν-Ω) Ιστ.-Αρχ. +Φιλολογικό κ.ά.τμήματα
705	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική	N. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Δ' (Υ)
741	Βυζαντινές φορητές εικόνες ΙΙ (12 ^{ος} -14 ^{ος} αι.).	N. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
737*	Μνημειακή ζωγραφική μεταβυζαντινής περιόδου (Γενική επισκόπηση)	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
745	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες 17 ^{ος} -18 ^{ος} αι.	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
804*	Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	B' (Υ)
817	Η ευρωπαϊκή τέχνη από τα τέλη του 18 ^{ου} αιώνα έως και την αυγή του 20 ^{ου} . (Από τον Νεοκλασικισμό έως και τις μετεμπρεσιονιστικές τάσεις και τους πατέρες της μοντέρνας τέχνης).	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	Δ' (Υ)
*	Ιστορία της Τέχνης	Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)

* Ο τίτλος και το περιεχόμενο του μαθήματος θα ορισθούν από το διδάσκοντα πριν από την έναρξη του εξαμήνου.

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 578 ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ 2^η ΧΙΛΙΑΕΤΙΑ π.Χ.

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Συνοπτική παρουσίαση των αρχαιολογικών δεδομένων και προβλημάτων της Αιγαιακής προϊστορικής αρχαιολογίας από την Παλαιολιθική μέχρι την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού.

ΑΠΡ 580* ΕΝΑΔΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

(Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό προβάλλεται η ναυτική διάσταση των προϊστορικών πολιτισμών του Αιγαίου. Παρακολουθείται η εξέλιξη της ναυπηγικής και της ναυσιπλοΐας στο Αιγαίο από την Νεολιθική Εποχή έως το τέλος της Ύστερης Εποχής του Χαλκού (Μυκηναϊκής Εποχής). Εξετάζονται με χρονολογική σειρά, όλες οι αρχαιολογικές μαρτυρίες που αποκαλύπτουν τα μέσα και τους τρόπους ναυσιπλοΐας, τους θαλάσσιους δρόμους επικοινωνίας, την ανάπτυξη του ανταλλακτικού εμπορίου και τις σχέσεις μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών κέντρων του ευρύτερου Αιγαιακού χώρου. Έμφαση δίδεται στην εξέταση των ομοιοματών και των απεικονίσεων πλοίων (σε αγγεία, τοιχογραφίες και λίθινες πλάκες), στη μελέτη της κατανομής των παραλιακών οικιστικών κέντρων και λιμένων, στην ανάλυση των φορτίων ναυαγίων (που έχουν προέλθει από πρόσφατες υποβρύχιες ανασκαφές στο Αιγαίο και στις νότιες ακτές της Μικράς Ασίας), καθώς και στην εκτίμηση στοιχείων και πληροφοριών που περιέχονται σε αρχαίες φιλολογικές πηγές. Οι σχετικές μαρτυρίες ερμηνεύονται μέσα στο γενικό πολιτισμικό πλαίσιο των διαδοχικών φάσεων της Ελληνικής Προϊστορίας και Πρωτοϊστορίας.

*Το μάθημα δεν θα διδαχθεί

ΑΠΡ 585 ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

(Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Η απώτερη Ευρωπαϊκή προϊστορία έχει γίνει πάλι, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, ένας ενδιαφέρων και ακμαίος επιστημονικός χώρος, χάρη σε νέα ευρήματα, στην εφαρμογή νέων μεθόδων, και σε νέα ερευνητικά προβλήματα (π.χ. το θέμα της εξαφάνισης των Νεάντερταλ και του

εποικισμού της ηπείρου από ανατομικά σύγχρονους ανθρώπους, και το θέμα της μετάβασης από τη Μέση στην Ανώτερη Παλαιολιθική). Το μάθημα καλύπτει όλα αυτά τα θέματα μέσα στο χρονικό πλαίσιο των 1. 500.000 περίπου χρόνων της Παλαιολιθικής της Ευρώπης.

ΑΠΡ 526 ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ -ΟΙΚΙΣΜΩΝ

(Γ. ΛΩΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι μείζονες ακροπόλεις, τα ανάκτορα και οι σημαντικότεροι ανασκαμμένοι οικισμοί στην Πελοπόννησο, στην Κεντρική Ελλάδα (μέχρι την Ιωλκή στην Μαγνησία) και στην Σαλαμίνα, κατά την Ύστερη Εποχή του χαλκού (Μυκηναϊκή). Δίδεται έμφαση στην θεώρηση της αρχιτεκτονικής και στην εκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, μέσα στο πολιτισμικό πλαίσιο της Μυκηναϊκής Ελλάδας.

Προβάλλονται θέματα ομοιογένειας και διαφοροποίησης στο επίπεδο της παραγωγικής διαδικασίας, της κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης και πολιτικής συγκρότησης, ανάμεσα στα οικιστικά κέντρα στις διάφορες επικράτειες, και γίνονται ειδικότερες επισημάνσεις, που αφορούν στα μεγάλα και στα ελάσσονα ανακτορικά κέντρα.

ΑΠΡ 550 ΚΡΗΤΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Στοιχεία για τη θρησκεία του μινωικού και του μυκηναϊκού κόσμου προσφέρουν η μικρογραφική και μνημειακή τέχνη, οι γραφές, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα οικισμών, ανακτόρων και τάφων, και η σύγχρονη ερμηνεία της ανασκαφικής τους συνάφειας. Το μάθημα παρουσιάζει αναλυτικά τα δεδομένα αυτά, αναφέρεται στις σημαντικότερες απόψεις που έχουν εκφραστεί για τη θρησκεία στο προϊστορικό Αιγαίο, και συζητεί τα κριτήρια με τα οποία η έρευνα προσδιορίζει τις θρησκευτικές αντιλήψεις και τη λατρεία του θείου στους πολιτισμούς της Κρήτης, των Κυκλάδων και της Μυκηναϊκής Ελλάδας.

ΑΠΡ 552 ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ)

Η δυτική Πελοπόννησος, η δυτική Στερεά, η Ήπειρος και τα Ιόνια νησιά αποτελούν μία ευρεία γεωγραφική ζώνη, όπου κατά την προϊστορική περίοδο και ιδίως στην Εποχή του Χαλκού (3η-2η χιλιετία π.Χ.) αναπτύχθηκαν διαφορετικοί μεταξύ τους πολιτισμοί, με κοινά, όμως, στοιχεία. Το μάθημα εξετάζει την αρχαιολογία των περιοχών κατά μήκος του Ιονίου πελάγους κατά την

πρωτοελλαδική, μεσοελλαδική και μυκηναϊκή περίοδο, εντοπίζοντας τις σχέσεις των κοινωνιών τους με τον ευρύτερο χώρο της κεντρικής Μεσογείου, της Αδριατικής, των νότιων Βαλκανίων και της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΚΛ 602 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Ιστορία της έρευνας. Ορολογία. Το νοηματικό περιεχόμενο των αρχαίων και των νεώτερων τεχνικών όρων που χρησιμοποιούνται στη διεθνή αρχαιολογική βιβλιογραφία. Αυστηρός ρυθμός, κλασικός, κλασικιστικός ελληνιστικός, πρωτότυπο, αντίγραφο, πρότυπο κ.τ.λ.

ΑΚΛ 667 ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)

Στα πλαίσια του μαθήματος επιχειρείται γενική επισκόπηση της ρωμαϊκής τέχνης με βάση τις γραπτές πηγές και τα σωζόμενα μνημεία (Αρχιτεκτονική, Πλαστική, Ζωγραφική και Μικροτεχνία).

ΑΚΛ 607* ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ)

Θα προηγηθεί σύντομη επισκόπηση ορισμένων βασικών θεμάτων της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, όπως ορισμός της αρχιτεκτονικής, γενικές παρατηρήσεις - τι είναι ναός, η έννοια της κλίμακας, η έννοια του ωραίου, φέροντα και φερόμενα στοιχεία και οι αναλογικές σχέσεις μεταξύ τους, το θέμα του χώρου και η ένταξη του ναού σ' αυτόν, κ.ά. - τα υλικά δομής, οι μέθοδοι εξόρυξης και μεταφοράς, τα συστήματα τοιχοποιίας, οι τύποι, τα μέρη και οι ρυθμοί του αρχαίου ελληνικού ναού, η κεράμωση της στέγης, η διακόσμηση των κτηρίων, η αρχιτεκτονική πλαστική κ.ά.

Θα επιχειρηθεί επίσης η αναγνώριση και η εμπέδωση των παραπάνω θεμάτων "κατά χώραν" με επιτόπιες επισκέψεις στις πιο προσιτές αρχαιολογικές θέσεις και μνημεία της Ηπείρου.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

ΑΚΛ 681* ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΒΔ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ)

Εξετάζονται τα σημαντικότερα μνημεία της ΒΔ Ελλάδας (οικισμοί, ιερά, ακροπόλεις, ευρήματα κ.ά.), με έμφαση στα μνημεία της Ηπείρου, ενταγμένα στο εκάστοτε ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο με απώτερο στόχο την ανάδειξη του πολιτισμού της περιοχής. Το μάθημα συμπληρώνεται, όποτε είναι εφικτό, με εκπαιδευτικές εκδρομές σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

ΑΚΛ 690 ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Επιχειρείται η ανασύσταση της εικόνας της αρχαίας Αθήνας με βάση τα σημαντικότερα μνημεία της, τα οποία εξετάζονται ενταγμένα σε αρχιτεκτονικά σύνολα που αντιστοιχούν στους σημερινούς αρχαιολογικούς χώρους. Η διαφοροποίηση του πολεοδομικού ιστού της αρχαίας πόλης εξετάζεται σε συνάρτηση με το αντίστοιχο ιστορικό πλαίσιο, το οποίο και αποτιμάται, όσον αφορά την οικοδομική δραστηριότητα, από το μέγεθος και την ποιότητα της ανθρωπογενούς παρέμβασης στο χώρο, ιδιωτικής ή δημόσιας (οικοδομικά προγράμματα).

ΑΚΛ 700 ΜΕΓΑΛΑ ΙΕΡΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Εξετάζονται μεγάλα Ιερά της αρχαίας Ελλάδας (Δελφοί, Ολυμπία, Επίδαυρος) στο πλαίσιο της μνημειακής Τοπογραφίας. Αναδεικνύεται η μορφή τους κατά τις διάφορες προοικοδομικές και οικοδομικές φάσεις και δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στον αρχιτεκτονικό τους σχεδιασμό και την ανάπτυξη τους κατά τους κλασικούς και ελληνιστικούς χρόνους.

ΑΚΛ 630 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 5^{ος}- 4^{ος} αι. π.Χ.

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Οι πολιτικές και πνευματικές ανακατατάξεις στην Αθήνα και τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο και η δημιουργία της κλασικής τέχνης προσεγγίζονται με την αναλυτική μελέτη της τέχνης των χρόνων της "πεντηκονταετίας" και την οικοδομική/καλλιτεχνική δραστηριότητα του αθηναϊκού κράτους. Επιπρόσθετα εξετάζεται ο απόηχος της κλασικής τέχνης στον 4ο αι. π.Χ. .

ΑΚΛ 659 ΚΕΡΑΜΙΚΗ-ΑΙΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Β. ΠΑΠΠΙΑ)

Ιστορία της έρευνας. Προβλήματα χρονολόγησης («κλειστά» ανασκαφικά σύνολα) Αναλυτική παρουσίαση των κατηγοριών της ελληνιστικής κεραμικής. Μορφολογικά χαρακτηριστικά, τυπολογία, εργαστήρια, νέες τεχνικές διακόσμησης, επιδράσεις από μεταλλικά πρότυπα. Τυποποίηση και μαζική παραγωγή. Η εξέταση της κεραμικής γίνεται στο πλαίσιο της εξάπλωσης του ελληνικού πολιτισμού καθώς και της ανάπτυξης των νέων οικονομικών και καλλιτεχνικών κέντρων.

ΑΚΛ 689 ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Επισκόπηση της ελληνικής μικροτεχνίας από τους γεωμετρικούς έως και τους ελληνιστικούς χρόνους. Καλύπτεται η κοσμηματοτεχνία και η σφραγιδογλυφία, με έμφαση στα υλικά κατασκευής, τεχνικές επεξεργασίας, εικονογραφία, και τη χρήση και το συμβολισμό κοσμημάτων και σφραγίδων.

ΑΚΛ 687 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

(Δ. ΠΛΑΝΤΖΟΣ)

Ελληνική Μνημειακή ζωγραφική: εξετάζονται τα σωζόμενα έργα από τον ελληνικό κόσμο, καθώς και οι μεταπλάσεις κλασικών έργων από καλλιτέχνες των αυτοκρατορικών χρόνων.

Με βάση τις γραπτές πηγές επιχειρείται η συστηματική μελέτη της τεχνικής, της θεματογραφίας, και της ιστορικής εξέλιξης της αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής και αναλύεται η συμβολή συγκεκριμένων καλλιτεχνών.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΒΥ 701 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

(Α. ΜΑΝΤΑΣ)

Χρονική έκταση της ιστορίας της Βυζαντινής τέχνης. Περίοδοι της Βυζαντινής Τέχνης. Κατηγορίες έργων (υλικά-τεχνικές).

Αρχιτεκτονική: παρουσίαση των κυριοτέρων αρχιτεκτονικών τύπων από την Παλαιοχριστιανική έως και την Παλαιολόγεια περίοδο.

Μνημειακή ζωγραφική: παρουσίαση ζωγραφικών συνόλων από την Παλαιοχριστιανική έως και την Παλαιολόγεια περίοδο.

**ABY 705 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ
ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ**

(Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

Χαρακτήρας της μνημειακής ζωγραφικής στο Βυζάντιο. Τεχνικές, εικονογραφία, εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπία.

Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής από την παλαιοχριστιανική περίοδο (θέματα, νέα τεχνοτροπία), την Εικονομαχία (ανεικονικές διακοσμήσεις), τη μεσοβυζαντινή περίοδο (εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπικά ρεύματα), την ύστερη βυζαντινή περίοδο, (καλλιτεχνικά κέντρα, Σχολές).

ABY 741 ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΙΙ (12^{ος} – 14^{ος} αι.)

(Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

Η θέση των εικόνων στη διακόσμηση της Εκκλησίας, η τεχνική και τα τεχνοτροπικά ρεύματα διαφορετικών εργαστηρίων θα εξετασθούν για τη χρονική περίοδο του 12ου και του 14ου αιώνα.

ABY 737* ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο. Ο χαρακτήρας της τέχνης της βυζαντινής παράδοσης στους χρόνους της Οθωμανικής κατάκτησης (Κρητική Σχολή, Σχολή της Β.Δ. Ελλάδας.). Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής του 16^{ου} αι. από τα μεγάλα μοναστικά κέντρα του Άθωνα, των Μετεώρων και του Νησιού των Ιωαννίνων.

*Το μάθημα δε θα διδαχθεί.

ABY 745 ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ (16ος-18ος αι.)

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ζωγραφική εικόνων στην Κρήτη και τα Επτάνησα από τον 16ο έως και τον 18ο αι. Θα εξεταστεί αναλυτικά η τεχνική, η εικονογραφία, η τεχνοτροπία και οι δημιουργοί των αντίστοιχων έργων.

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 804 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

(Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80)

Σκοπός του μαθήματος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την έρευνα, την ερμηνεία και την ουσιαστική προσέγγιση της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εξετάζονται: Διαίρεση των τεχνών από Αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Αντικείμενο της ιστορίας της τέχνης και καλλιτεχνικά είδη. Περίοδοι της ιστορίας της τέχνης. Βασικά καλλιτεχνικά ρεύματα. Θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Γενική αναδρομή στις καταβολές της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης. Νύξεις στη θεωρία της τέχνης Μέθοδοι που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονται. "Εργαλεία" του ιστορικού της τέχνης. Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα.

INT 817 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ. (ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΤΙΜΠΡΕΣΙΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΤΕΧΝΗΣ)

(Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80)

Η επισκόπηση της περιόδου ξεκινά με τον Νεοκλασικισμό. Θα παρουσιαστούν συνοπτικά δημιουργοί και τάσεις της περιόδου, φθάνοντας μέχρι τον Ιμπρεσιονισμό και τους Μετιμπρεσιονιστές καλλιτέχνες.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

(Διδάσκων/ουσα με Π.Δ. 407/80)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
485	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η προβιομηχανική πόλη.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
486*	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η οικογένεια στην ιστορικότητα της.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
491	Η εθνογραφία των αστικών κέντρων.	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
500*	Λαογραφία και Προφορική Ιστορία	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
454*	Ο χώρος και ο χρόνος στην παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
496*	Έθνη, εθνότητες, εθνικές ταυτότητες. Η περίπτωση των Βαλκανίων.	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
456	Η ιστορική διαδρομή της ελληνικής ενδυμασίας. Μορφολογία και κοινωνική λειτουργία.	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
464*	Το ευρωπαϊκό κοστούμι από το μεσαίωνα ως τον εικοστό αιώνα (στην καθημερινή ζωή και την Τέχνη).	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
498	Προφορικότητα, επιτομία έρευνα και διαχείριση πρωτογενούς υλικού: ζητήματα μεθοδολογίας	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
465	Παραμύθι: θεωρητικά ζητήματα	Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 485 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Η ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ

(Β. ΡΟΚΟΥ)

Η παραδοσιακή πόλη κατά την περίοδο της οθωμανικής κατάρκτησης (15ος- 20ος αι.). Η μετάβαση από την προβιομηχανική στην πρωτοβιομηχανική κοινωνία. Η ανάπτυξη σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις συνθήκες της εποχής και η οργάνωση του πληθυσμού σύμφωνα με τη συμπληρωματικότητα των δραστηριοτήτων του αγροτικού κόσμου. Τεχνικές και εργαστήρια μεταποίησης.

ΛΑΟ 486* ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ

(Β. ΡΟΚΟΥ)

Η συζήτηση για την αναπαραγωγή της κοινωνίας. Η οικογένεια ως τομέας έρευνας και κριτικής. Η εθνολογική εμπειρία, η ανθρωπολογική μέθοδος, η ιστορική προσέγγιση. Η ανάγνωση των δομών και των διαδικασιών μετασχηματισμού της οικογένειας. Η μετάβαση της οικογένειας από την παραδοσιακή στη μοντέρνα.

* Το μάθημα δε θα διδασχθεί

ΛΑΟ 491 Η ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

(Κ. ΜΠΑΔΑ)

Περί του λαϊκού πολιτισμού. Ο λαϊκός πολιτισμός ως πολιτισμός του αγροτικού κόσμου. Κριτική παρουσίαση των όρων καθυστέρησης της έρευνας των αστικών κέντρων. Η ερευνητική στη συνέχεια είσοδος της Λαογράφος στον αστικό χώρο: Θέματα, θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισης του νέου πεδίου έρευνας. Πρώτες προσεγγίσεις: οι εσωτερικοί μετανάστες στην πόλη, τα δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και εντάξεων, οι πολιτισμικές εκφράσεις του λαϊκού στην πόλη: ρεμπέτικο, Καραγιούζης, λαϊκό τραγούδι. Τα λαϊκά στρώματα των πόλεων. Οι νεότερες προσεγγίσεις και μερικές ενδεικτικές θεματικές τους. Η ανίχνευση της ιστορικότητας της κοινωνικής και πολιτισμικής φυσιογνωμίας των αστικών κέντρων. Η Κοινωνική και πολιτισμική διαστρωμάτωση. Η κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση του αστικού τύπου και τοπίου. Πολιτισμοί, πολιτισμικές ταυτότητες και ετερότητες στη σύγχρονη πόλη. Μνήμη και μνημονικοί Τόποι.

ΛΑΟ 500* ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Λαογραφία και η προφορικότητα. Διάφορες όψεις της προφορικής παράδοσης. Θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισής τους. Η προφορική παράδοση (α)ως δομή/διαδικασία (β)ως ιστορία/κοινωνική μνήμη. Η έννοια της υποκειμενικότητας στη Λαογραφία. Από τα "επιβιώματα" (παραμύθια, γλωσσικά μνημεία, έθιμα κ.λπ.) στην αναζήτηση των συλλογικών όψεων της μνήμης (λαϊκής, συλλογικής, κοινωνικής). Η προσέγγιση ζητημάτων συνέχειας και ταυτότητας.

Η σύγκλιση των επιστημών της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Λαογραφίας. Η ανακάλυψη του προφορικού λόγου από την Ιστορία. Αφηγηματικότητα, Ιστορία και Ανθρωπολογία.

Η έννοια της "υποκειμενικότητας" και της μνήμης στην Ιστορία. Η ανάπτυξη της προφορικής Ιστορίας. Οι ιστορικοί και η προφορική Ιστορία. Η προφορική Ιστορία, ως εργαλείο, αλλά και ως ερμηνεία της Ιστορίας και την κοινωνικής αλλαγής.

Τα επιτεύγματα της προφορικής Ιστορίας. Οι προφορικές μαρτυρίες και η βιωμένη εμπειρία ως πηγές της Ιστορίας και της Λαογραφίας.

Οι τεχνικές της συνέντευξης και των ιστοριών Ζωής. Καταγραφή και ταξινόμηση. Ανάλυση και ερμηνεία. Παραδείγματα εφαρμογής: Η μελέτη της κοινότητας, της οικογένειας, της γυναίκας, των κοινωνικών ομάδων, των μειονοτήτων κ.λπ.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί

ΛΑΟ 454* Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

(α) Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και θεωρητικές προσεγγίσεις. (β) Ο χρόνος του μύθου και ο χρόνος της ιστορίας. Ο προ- βιομηχανικός-αγροτικός και ο βιομηχανικός χρόνος. Οργάνωση, αντιλήψεις και χρήσεις του χρόνου. Ο κύκλος των εποχών και ο κύκλος της ζωής. Ο παραγωγικός και ο εθιμικός κύκλος. Ο χρόνος της καθημερινότητας και ο χρόνος της τελετουργίας. Ο χρόνος στην ελληνική παράδοση. Προσεγγίσεις σε έθιμα και λαϊκά δρώμενα του κύκλου του χρόνου. (γ) Ο χώρος σε σχέση με το χρόνο. Οργάνωση, αντιλήψεις και χρήσεις του χώρου. Χώρος, τοπικότητα και ταυτότητα. Η λογική και η αισθητική του τοπίου. Η συμβολική σχέση με το χώρο. Έθιμα και τελετουργίες οικειοποίησης και καθαγιασμού του χώρου. Φυσικός και δομημένος χώρος. Η συμβολή της Ανθρωπογεωγραφίας και της Ανθρωπολογίας του χώρου. Η σύγχρονη οικολογική οπτική.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΛΑΟ 496* ΕΘΝΗ, ΕΘΝΟΤΗΤΕΣ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

(Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί. Θεωρίες για το έθνος. Οι εθνοτικές ρίζες των εθνών. Φυλή, τάξη, εθνότητα, έθνος-κράτος. Εθνοτικές ομάδες και σύνορα. Λαϊκές παραδόσεις και εθνικές ιδεολογίες. Η ιδεολογική χρήση του λαϊκού πολιτισμού. "Φαντασιακές κοινότητες". Εθνική συνείδηση και ταυτότητα. Τοπικότητα, εθνικότητα και παγκοσμιοποίηση. Παραδείγματα από το χώρο της Βαλκανικής.

* Το μάθημα δε θα διδαχθεί λόγω εκπαιδευτικής άδειας

ΛΑΟ 456 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία της ελληνικής ενδυμασίας από την αρχαιότητα ως τον εικοστό αιώνα, σε συσχετισμό με τα ιστορικά, οικονομικά-κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα κάθε εποχής. Οι ενότητες: 1. Προϊστορικό Αιγαίο, Μινωική Κρήτη, Θήρα και Μυκηναϊκή Ελλάδα: οι πρώτες ενδυματολογικές αντιλήψεις, τα πρώτα σύνθετα, κομμένα και ραμμένα ενδύματα, οι πρώτες παρεμβάσεις στη φυσική σωματική συμμετρία. 2. Η ενδυμασία στα Ομηρικά Έπη: ο *μαλακός χιτών*, η *ανεμοσκεπής χλαίνα* και το *μέγα φάρος* των *καρηκομώντων* Αχαιών, ο *περικαλλής πέπλος* και το *αργύρεον φάρος* των *καλλιπλοκάμων* γυναικών τους. 3. Αρχαία Ελλάδα (Ιστορικοί χρόνοι): με διάρκεια και διαχρονικότητα, πτυχωτά, ριχτά, άρραφτα ενδύματα, ευπροσάρμοστοι *χιτώνες* και *μάτια*, δωρικοί και ιωνικοί τρόποι. 4. Ρωμαϊκά και πρωτοχριστιανικά χρόνια: νέες υφαντικές τεχνικές, ποικιλία χιτώνων, ακμή και παρακμή της *τηβέννου*, ελληνιστικές συνήθειες και τρόποι της Ανατολής. 5. Βυζάντιο: σημειολογική φόρτιση, στολές, διάκριση των φύλων, ηθικές υποχρεώσεις, κοινωνική ιεραρχία, αυλή, λαός και περιθωριακές ομάδες, κοσμικά κοστούμια και ιερατικά άμφια. 6. Από την Άλωση ως την Απελευθέρωση: οι βυζαντινές ρίζες, η τουρκοκρατία, η λατινοκρατία, η υποταγμένη ενδυματολογική συμπεριφορά. Προνόμια και απαγορεύσεις. 7. 19ος αιώνας: τα "παραδομένα" και τα "φράγκικα". Οικοτεχνία και εργαστηριακή παραγωγή. 8. Κεντήματα και κοσμήματα. 9. 20ός αιώνας: η οριστική μεταβολή -και των ενδυματολογικών- αντιλήψεων ως εικαστικών τρόπων έκφρασης των επιδιώξεων και των προσδοκιών της νέας ελληνικής κοινωνίας.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές.

**Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα.

***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι *π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή*.

ΛΑΟ 464* ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΩΣ ΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΑΙΩΝΑ (ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ)

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία του αστικού και αγροτικού ενδύματος στη Δυτική Ευρώπη από τα πρώιμα μεσαιωνικά χρόνια ως τα τέλη του 20ού αιώνα, σύμφωνα με τις πηγές: σωζόμενα ενδύματα σε συλλογές ευρωπαϊκών και αμερικανικών μουσείων, ζωγραφικές παραστάσεις, εικονογραφημένα χειρόγραφα, γλυπτά σε καθεδρικούς ναούς, επιτύμβιες ορειχάλκινες φιγούρες, γραπτά κείμενα, ρυθμιστικά διατάγματα, λογοτεχνικά έργα, φωτογραφικό υλικό, περιοδικά μόδας κ. ά. Οι ενότητες:

1. Μεσαίωνας: Πρώιμος, Ρωμανικός, Γοτθικός.
2. Αναγέννηση: ιταλικοί (1480-1510), γερμανικοί (1510-1550), ισπανικοί (1550-1610) τρόποι.
3. 17ος αι.: Μπαρόκ.
4. 1715-1730: στίλ της Αντιβασιλείας ή της βασιλίσσας Άννας.
5. 1730-1770: Ροκοκό.
6. 1770-1795: στίλ του Λουδοβίκου 16ου, 1795-1804: στίλ του Διευθυντηρίου ή της Επανάστασης, 1804-1820: στίλ της Αυτοκρατορίας.
7. 1820-1870: το αστικό στίλ και το νέο ροκοκό, 1870-1890: ανάμειξη των στίλ, 1890-1910: προσπάθειες για αλλαγή.
8. 20ός αιώνας: η Υψηλή Ραπτική και τα κοστούμια της καθημερινής ζωής.
9. Η διαμόρφωση των αγροτικών/ λαϊκών ενδυμασιών στην Ευρώπη. Οι παράγοντες που την επηρέασαν. Τα “καταπεπτωκότα” στοιχεία, η ελεύθερη έκφραση, οι περιορισμοί, οι αξίες, ο εθιμικός χαρακτήρας, η “αστικοποίηση”, ο μετασχηματισμός, η εγνατάλειψη.

9. Οι παραδοσιακές ενδυμασίες στις Μεσογειακές χώρες, στη Βαλκανική, στη Βόρεια Ευρώπη. Μορφολογία, κοινά σημεία και τοπικές ιδιαιτερότητες.

*Τα μάθηματά γίνονται με προβολές φωτεινών διαφανειών υλικού που προέρχεται από μεγάλες μουσειακές συλλογές της Ευρώπης και της Αμερικής. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Υλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή.

* Το μάθημα δε θα διδασχθεί

ΛΑΟ 498 ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΥΛΙΚΟΥ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Το μάθημα δομείται σε δύο μέρη και εστιάζει στην καταγραφή του προφορικού λόγου. Στο πρώτο μέρος εξετάζεται η ιστορία της επιτόπιας έρευνας για την ελληνική λαογραφία, με την συμβολή των πρωτοπόρων Ελλήνων λαογράφων του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα, καθώς και των ερασιτεχνών συλλογών λαογραφικής ύλης. Η σπουδαιότητα των αρχείων και η διαχρονική συμβολή τους στην διάσωση, ταξινόμηση και διαχείριση μεγάλου όγκου δεδομένων πρωτογενούς λαογραφικής ύλης. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται σύγχρονες μέθοδοι επιτόπιας έρευνας, όπως η συμμετοχική παρατήρηση και η συνέντευξη. Εξετάζονται επίσης ο ρόλος του συλλογέα και του

πληροφορητή, καθώς και οι βασικές αρχές για την ανάπτυξη του «πεδίου» της επιτόπιας έρευνας. Οι φοιτητές θα κληθούν να συμμετάσχουν με πρακτική άσκηση.

ΛΑΟ 465 ΠΑΡΑΜΥΘΙ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

(Μ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ)

Παρουσιάζονται οι κύριες θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για την προσέγγιση και την ερμηνεία του παραμυθιού. Αναλύονται οι κατηγορίες των παραμυθιών, σύμφωνα με το διεθνές σύστημα ταξινόμησης τους, καθώς και τα ειδικά τους χαρακτηριστικά. Η σχέση του παραμυθιού με την (λαϊκή) μυθολογία και το συλλογικό φανταστικό. Το παραμύθι παρουσιάζεται επίσης ως αφηγηματικό είδος μίας ευρύτερης προφορικής παράδοσης και εξετάζονται ζητήματα, όπως το συμβολικό του υπόστρωμα, η αφήγηση ως κοινωνικό γεγονός, οι μηχανισμοί της προφορικότητας.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΗΛ.	FAX	EMAIL
Αντωνόπουλος Παναγιώτης	Αν. Καθηγητής	05119	05256	pantonop@cc.uoi.gr
Βλαχόπουλος Ανδρέας	Επ. Καθηγητής	05107		agvlach@cc.uoi.gr
Βλαχοπούλου Αμαλία	Αν. Καθηγήτρια	05126		avlachop@cc.uoi.gr
Βρέλλη-Ζάχου Μαρίνα	Αν. Καθηγήτρια	05115	05253	mvrelli@cc.uoi.gr
Γιαννάκης Ηλίας	Επ. Καθηγητής	05121	06256	eliagian@cc.uoi.gr
Γραβάνη Κωνσταντίνα	Επ. Καθηγήτρια	05127		cgravani@cc.uoi.gr
Διαμαντόπουλος Ιωάννης	ΕΤΕΠ	05186		idiamand@cc.uoi.gr
Ζαρίδη-Βασιλείου Αικατερίνη	Επ. Καθηγήτρια	05118		kzaridi@cc.uoi.gr
Ζώη Χριστίνα	Διοικητικός Υπάλληλος	05241	05273	chzoi@cc.uoi.gr
Κόμης Κων/νος	Καθηγητής	05225		kkomis@cc.uoi.gr
Κοντορίνη Βασιλεία	Καθηγήτρια	05174	05256	vcontor@cc.uoi.gr
Κορδώσης Μιχαήλ	Καθηγητής	05120	05256	
Κωνσταντακοπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	05142	05256	aconstan@cc.uoi.gr
Κωνσταντινίδης Ν. Κωνσταντίνος	Καθηγητής	05140	05256	cconstan@cc.uoi.gr
Λιάμπη Κατερίνη	Καθηγήτρια	05219	05256	kaliampi@cc.uoi.gr
Λώλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	05230		ilolos@cc.uoi.gr
Μανδυλαρά Άννα	Επ. Καθηγήτρια	05242		
Μαντάς Απόστολος	Επ. Καθηγητής	05129	05278	amantas@cc.uoi.gr
Μαριάτου Θεοδώρα	Επ. Καθηγήτρια	05195		thmarkat@cc.uoi.gr
Μαχαιρά Άννα	Λέκτορας	05223		amahaira@cc.uoi.gr
Μπάδα Κωνσταντίνα	Καθηγήτρια	05150	05299	kbada@cc.uoi.gr
Μπέλος Λάμπρος	ΕΤΕΠ	05156		
Νάκα Χαρίκλεια	Διοικητικός Υπάλληλος	05135	05257	xnakaba@cc.uoi.gr
Νιτσιάκος Βασίλειος	Καθηγητής	05153	05297	bnitsiak@cc.uoi.gr
Παναγοπούλου Αγγελική	Λέκτορας	05224		
Πανταζή Δέσποινα	Υπάλληλος ΙΔΑΧ	05134	05256 05269	dpantazi@cc.uoi.gr
Παπαγεωργίου Γεώργιος	Καθηγητής	05147		geopapag@cc.uoi.gr
Παπαστεφανάκη Λήδα	Λέκτορας	05137		lpapast@cc.uoi.gr

Παπαστύλου Ζωή	Επ. Καθηγήτρια	05175	05256	zpasty@cc.uoi.gr
Παππά Βασιλική	Επ. Καθηγήτρια	05125		vaspappa@cc.uoi.gr
Παπαχριστοφόρου Μαριλένα	Επ. Καθηγήτρια	05112		
Πετρόχειλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	05105		ipetroch@cc.uoi.gr
Πλάντζος Δημήτριος	Επ. Καθηγητής	05102		dplantzos@cc.uoi.gr
Ρόκου Βασιλική	Καθηγήτρια	05152	05253	brokou@cc.uoi.gr
Σαραφιανός-Μπογιατζής	Λέκτορας			
Αριστείδης				
Σταυράκος Χρήστος	Επ. Καθηγητής	05148	05256	chstavra@cc.uoi.gr
Σταυροπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	05128		astavrop@cc.uoi.gr
Σφήκας Αθανάσιος	Επ. Καθηγητής	05165		asfikas@cc.uoi.gr
Τζαμτζής Ιωάννης	Επ. Καθηγητής	05123		
Φατούρου Όλγα	Διοικητικός Υπάλληλος	05161	05253	ofaturu@cc.uoi.gr
Φλιτούρης Λάμπρος	Λέκτορας	05104		
Φωτιάδης Μιχάλης	Αν. Καθηγητής	05103		mfotiadi@cc.uoi.gr
Χατζηδάκη Νανώ	Καθηγήτρια	05130		tcchatzi@cc.uoi.gr

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κωνσταντίνα Μπάδα (Τομέας Λαογραφίας)

Αντωνόπουλος Παναγιώτης ((Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Απόστολος Μαντάς (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Μαχαιρά Άννα (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων)

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Όλγα Φατούρου, Τομέας Λαογραφίας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

451 10 Ιωάννινα

Δουρούτη

Τυπώθηκε στο Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο
με δαπάνη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Διανέμεται δωρεάν στους φοιτητές.

